

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ 2015

Νικόλαος Λάος

Εταίρος της R-Techno private intelligence company

Ενόψει του 2015, με τον παρόντα επενδυτικό οδηγό, συνοψίζουμε και αναλύουμε μείζονος σημασίας ζητήματα διεθνούς πολιτικής οικονομίας που διαμορφώθηκαν το 2014 και εξηγούμε τη δυναμική τους, προβλέποντας το πώς μπορεί να εξελιχθούν το 2015. Τα ζητήματα αυτά αφορούν στην οικονομική κατάσταση και στην οικονομική στρατηγική της Κίνας, της Ιαπωνία, των ΗΠΑ και της Ευρωζώνης, στις αναδυόμενες αγορές, στον διεθνή ενεργειακό ανταγωνισμό, στον διεθνή νομισματικό ανταγωνισμό, στην ανάπτυξη νέων διεθνών οικονομικών πόλων, όπως οι BRICS και η Ευρασιατική Οικονομική Ένωση, καθώς και σε ειδικά ζητήματα της Μέσης Ανατολής.

Η οικονομική στρατηγική της Κίνας και οι αναδυόμενες αγορές

Πολλοί Δυτικοί επενδυτές εκτιμούν ότι η Κίνα θα αναγκαστεί από τις συνθήκες να προβεί σε εκτεταμένη αύξηση της ποσότητας χρήματος, άρα να υποτιμήσει το κινεζικό νόμισμα, δηλαδή το ρενμίμπι (γνωστό και ως γουάν), προκειμένου να θερμάνει δημοσιονομικά την οικονομία της, ακολουθώντας ουσιαστικά την πολιτική ποσοτικής διευκόλυνσης που έχουν ακολουθήσει Δυτικοί πολιτικοί ηγέτες, προεξάρχοντας του Αμερικανού προέδρου Μπαράκ Ομπάμα, από το 2008 και μετά. Όμως αυτή η εκτίμηση των Δυτικών παραγόντων σχετικά με τη μελλοντική οικονομική συμπεριφορά της Κίνας αποτυγχάνει να λάβει υπόψη της σημαντικές ιδιαιτερότητες της κινεζικής πολιτικής οικονομίας και επίσης αποτυγχάνει να βγει έξω από τον δυτικό τρόπο σκέψης.

Στο think-tank Research Institute for Noopolitical and Geopolitical Studies (www.snorder.org), ασχολούμαστε με τη μελέτη των επιπτώσεων που έχει η διεθνοποίηση του ρενμίμπι, την οποία θεωρούμε ένα από τα σημαντικότερα μακροοικονομικά γεγονότα των τελευταίων ετών. Η διεθνοποίηση του ρενμίμπι εξελίσσεται ταχύτατα: ενώ, το 2008, η διεθνής χρήση του ρενμίμπι ήταν σχεδόν μηδενική, περίπου το ένα τέταρτο του κινεζικού εμπορίου θα έχει εκκαθαριστεί σε ρενμίμπι μέχρι το τέλος του 2014. Πρόκειται για πολύ σημαντική εξέλιξη η οποία μπορεί να έχει πολύ θετικό αντίκτυπο για έναν αριθμό αναδυομένων αγορών.

Πράγματι, οποιαδήποτε κυβέρνηση μη πετρελαιοεξαγωγικής αναδυόμενης αγοράς, όπως λ.χ. είναι η Τουρκία, οι Φιλιππίνες, το Βιετνάμ, η Νότια Κορέα, η Αργεντινή, η Ινδία κ.λπ., συνήθως πρέπει να ανησυχεί για τα εξής δύο ζητήματα, ειδικώς όταν κινούνται εκτός ελέγχου:

Πρώτον, οι ακίδες, spikes όπως λέγονται διεθνώς, που εμφανίζονται στη διακύμανση των τιμών του αμερικανικού δολαρίου (γενικώς, οι ακίδες υποδηλώνουν νευρικές αντιδράσεις). Όταν οι τιμές του αμερικανικού νομίσματος εκτινάσσονται προς τα πάνω, αυτό συνεπάγεται προβλήματα στην οικονομική μεγέθυνση των περισσότερων αναδυομένων αγορών. Ο ένας λόγος είναι ότι ο μεγαλύτερος όγκος

των διεθνών εμπορικών συναλλαγών των αναδυομένων αγορών πραγματοποιείται σε αμερικανικά δολάρια και άρα η ανατίμηση του δολαρίου υποχρεώνει εταιρείες να διακρατήσουν περισσότερη χρηματική ρευστότητα για την κάλυψη προσθέτων αναγκών λειτουργικού κεφαλαίου. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι οι περισσότεροι επενδυτές σε αναδυόμενες αγορές τείνουν να σκέπτονται με όρους μόνο δύο νομισμάτων: αφενός του εθνικού νομίσματος της δεδομένης αναδυόμενης αγοράς, αφετέρου του αμερικανικού δολαρίου. Εξ ου και λ.χ. αν ρωτήσεις έναν απλό ταξιτζή στη Μπανγκόκ, στο Κάιρο, στο Κέιπ Τάουν ή στη Τζακάρτα ποια είναι η τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία του δολαρίου, το πιθανότερο είναι ότι θα σου απαντήσει με εκπληκτική ακρίβεια. Αυτή η ευαισθησία στις συναλλαγματικές ισοτιμίες είναι σημαντική επειδή σημαίνει ότι, όταν ανατιμάται το δολάριο, ο τοπικός οικονομικός πλούτος τείνει να μετακινηθεί έξω από το τοπικό νόμισμα, καθώς οι επενδυτές πωλούν εγχώρια περιουσιακά στοιχεία και επενδύουν σε δολαριακά περιουσιακά στοιχεία, συνήθως μάλιστα σε χρεόγραφα του αμερικανικού υπουργείου Οικονομικών, ενώ η ακριβώς αντίστροφη τάση παρατηρείται όταν μειώνεται η τιμή του δολαρίου.

Το δεύτερο μείζον ζήτημα για το οποίο πρέπει να ανησυχεί οποιαδήποτε κυβέρνηση μη πετρελαιοεξαγωγικής αναδυόμενης αγοράς είναι η απότομη άνοδος των τιμών του πετρελαίου ή και των τροφίμων. Όταν συμβαίνουν έντονες ακίδες (spikes) στα διαγράμματα των τιμών του πετρελαίου και των τροφίμων, οι επιπτώσεις για τις αναπτυσσόμενες χώρες μπορεί να είναι πολύ αποσταθεροποιητικές, εφόσον σε αυτές τις χώρες η μέση οικογένεια δαπανά πολύ μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματός της για την κάλυψη βασικών αναγκών απ' ό,τι η τυπική δυτική οικογένεια. Οι απότομες ακίδες στην τιμή των τροφίμων ή της ενέργειας μπορεί να πυροδοτήσουν κοινωνικές και πολιτικές εντάσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες. Επιπλέον, ειδικά όσον αφορά στις αναπτυσσόμενες χώρες που εισάγουν ενέργεια, μια ακίδα στις τιμές του πετρελαίου μπορεί να επιφέρει γρήγορα την επιδείνωση των εμπορικών ισοζυγίων τέτοιων χωρών. Η επιδείνωση του εμπορικού ισοζυγίου, με τη σειρά της, φοβίζει και διώχνει τους επενδυτές, ωθώντας την τιμή του τοπικού νομίσματος προς τα κάτω και οδηγώντας τα εγχώρια επιτόκια προς τα επάνω, εξελίξεις που, με τη σειρά τους, εξασθενούν την οικονομική μεγέθυνση και συχνά προκαλούν φαύλο κύκλο.

Εξετάζοντας τη σχέση μεταξύ των νομισμάτων των αναδυομένων οικονομιών από τη μια πλευρά και του δολαρίου από την άλλη, διαπιστώνουμε ότι, όπως φαίνεται από τα μέχρι σήμερα δεδομένα, η Κίνα λειτουργεί ως ένας ενδιάμεσος παράγοντας, υπό την εξής έννοια: Κατ' αρχάς, η κινεζική πολιτική για τη διεθνοποίηση του ρενμίνπι συνεπάγεται ότι οι αναδυόμενες αγορές μπορούν σταδιακά να μειώσουν την εξάρτησή τους από το αμερικανικό δολάριο. Καθώς θα συμβαίνει αυτό, οι ακίδες στις διακυμάνσεις των τιμών του δολαρίου, σαν αυτές που είδαμε λ.χ. το 2014, θα αποβαίνουν όλο και λιγότερο επώδυνες. Επίσης, η επιβράδυνση της ζήτησης της Κίνας για πετρέλαιο, ιδίως για όσο διάστημα η Ρωσία δεν θα είναι σε θέση να παίζει αποφασιστικό ρόλο στη διαμόρφωση των τιμών του πετρελαίου διεθνώς, σημαίνει ότι ο αντίκτυπος του πετρελαίου και των εμπορευμάτων (commodities) στα εμπορικά ισοζύγια των αναδυομένων οικονομιών θα είναι πολύ περισσότερο περιορισμένος και ελεγχόμενος.

Πέρα από το γεγονός ότι θα προσφέρει σταθερότητα στις αναδυόμενες αγορές, η σταδιακή αποδοχή του ρενμίμπι ως ενός δεύτερου (μετά το δολάριο) εμπορικού και αποθεματικού νομίσματος για τις αναδυόμενες αγορές έχει και άλλες συνέπειες. Ο Jacques Léon Rueff, ένας από τους διαπρεπέστερους Γάλλους οικονομολόγους του 20ού αιώνα και στρατηγικός οικονομικός σύμβουλος του Γάλλου προέδρου Σαρλ ντε Γκωλ, έχει εξηγήσει ευστόχως το πώς η μετάβαση του διεθνούς εμπορικού συστήματος από τον χρυσό στο καθεστώς του δολαρίου προκάλεσε μια παράλληλη, αναπαραγόμενη και, κατά κάποιον τρόπο, εικονική αγοραστική δύναμη. Για παράδειγμα, όπως είχε εξηγήσει ο Jacques Léon Rueff, αν η Κεντρική Τράπεζα της Γαλλίας συνυπολογίσει μεταξύ των αποθεματικών της δολαριακές απαιτήσεις (και όχι μόνο τον χρυσό και τα γαλλικά φράγκα), π.χ. αν συνυπολογίσει μεταξύ των αποθεματικών της μια κατάθεσή της σε τράπεζα της Νέας Υόρκης, αυτό το γεγονός αυξάνει την προσφορά χρήματος στη Γαλλία χωρίς όμως να μειώσει την προσφορά χρήματος στις ΗΠΑ. Με αυτόν τον τρόπο, και οι δύο χώρες μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτά τα δολαριακά στοιχεία ενεργητικού για να προσφέρουν πιστώσεις. Αν στο προηγούμενο παράδειγμα του Jacques Léon Rueff αντικαταστήσετε την Κεντρική Τράπεζα της Γαλλίας με την Κεντρική Τράπεζα της Ινδονησίας και το αμερικανικό δολάριο με το ρενμίμπι, θα προκύψουν όμοια αποτελέσματα.

Ας σκεφθούμε το διετές ομόλογο σε ρενμίμπι που εξέδωσε πρόσφατα η Βρετανική Κολομβία και έχει βαθμολογηθεί με AAA. Έχοντας απόδοση 2,85%, αυτό το ομόλογο αγοράστηκε μαζικά από ξένες κεντρικές τράπεζες. Η Βρετανική Κολομβία καταθέτει τις εισπράξεις της από αυτήν την ομολογιακή έκδοση στο κινεζικό τραπεζικό σύστημα, κερδίζοντας ένα ελκυστικό spread, ενώ η αντίστοιχη κινεζική τράπεζα, με τη σειρά της, μπορεί να πενταπλασιάσει (μέσω του πιστωτικού συστήματος) αυτήν την ποσότητα χρήματος (δηλαδή τις προαναφερθείσες καταθέσεις της Βρετανικής Κολομβίας), δημιουργώντας έτσι επιπλέον κινεζικό χρήμα. Εν τω μεταξύ, οι κεντρικές τράπεζες της Ινδονησίας, της Κορέας και του Καζακστάν που αγόρασαν αυτά τα ομόλογα έχουν τώρα στους ισολογισμούς τους ένα περιουσιακό στοιχείο που μπορούν να το χρησιμοποιήσουν για να υποστηρίξουν την ανάπτυξη των εμπορικών συναλλαγών τους με την Κίνα.

Βεβαίως, για να αναπτυχθεί το διεθνές εμπόριο, οι χώρες χρειάζεται να εξειδικευθούν στα αντίστοιχα συγκριτικά πλεονεκτήματά τους και συγχρόνως να εξασφαλιστούν συνθήκες ελευθέρου εμπορίου σαν αυτές που συζητήθηκαν στην πρόσφατη σύνοδο κορυφής του οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας της Ασίας του Ειρηνικού (APEC). Επιπλέον όμως οι χώρες χρειάζονται και εμπορικές υποδομές, όπως λιμάνια, αεροδρόμια, τηλεπικοινωνίες, εμπορικές τράπεζες κ.ο.κ. Αυτές οι ανάγκες εξηγούν τη στρατηγική της Κίνας για τον «νέο δρόμο του μεταξιού» και την πρόσφατη ανακοίνωση του Πεκίνου σύμφωνα με την οποία ένα κινεζικό fund 40 δις δολαρίων θα χρηματοδοτήσει την ανάπτυξη οδικών και σιδηροδρομικών υποδομών σε διάφορα εμπορικά στρατηγικά μέρη στα δυτικά σύνορα της Κίνας, ώστε να μειώσει τον χρόνο του ταξιδιού από την Κίνα προς την Ευρώπη, από 30 ημέρες που είναι σήμερα δια θαλάσσης, σε 10 ημέρες ή και λιγότερο δια ξηράς. Περιττεύει να πούμε ότι, αν συμβεί μια τέτοια ραγδαία μείωση στον χρόνο μεταφοράς, θα

δημιουργηθεί ισχυρό κίνητρο για τη μετανάστευση μονάδων βαριάς βιομηχανίας από την Ευρώπη προς την Κίνα.

Μια ακόμη σημαντική εξέλιξη έχει λάβει χώρα στο πλαίσιο των BRICS. Η Νέα Τράπεζα Ανάπτυξης (New Development Bank), NDB, γνωστή προηγουμένως ως BRICS Development Bank, είναι μια πολυμερής αναπτυξιακή τράπεζα που δημιουργήθηκε από τις χώρες BRICS ως εναλλακτική επιλογή και ανταπόκριση προς την ελεγχόμενη από τις ΗΠΑ Παγκόσμια Τράπεζα και προς το επίσης ελεγχόμενο από τις ΗΠΑ Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Η συμφωνία ίδρυσης της Νέας Τράπεζας Ανάπτυξης από τις χώρες BRICS (Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα, Νότια Αφρική) έλαβε χώρα στην πέμπτη σύνοδο κορυφής των BRICS, στην πόλη Ντούρμπαν της Νότιας Αφρικής, στις 27 Μαρτίου 2013. Η Νέα Τράπεζα Ανάπτυξης –με ιδρυτικό κεφάλαιο 50 δις δολάρια– δεν είναι προσανατολισμένη μόνο στις χώρες BRICS, αλλά επίσης επενδύει σε αναπτυξιακά προγράμματα υποδομών και σε προγράμματα βιώσιμης ανάπτυξης (sustainable development) σε παγκόσμια κλίμακα. Το Πεκίνο ευελπιστεί ότι η Νέα Τράπεζα Ανάπτυξης θα βασιστεί στο μοντέλο της Κινεζικής Τράπεζας Ανάπτυξης (China Development Bank) και θα ανταγωνισθεί επάξια την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank). Αυτή η εξέλιξη συνδυάζεται και με τη συμφωνία των BRICS για τη δημιουργία μιας δεξαμενής συναλλαγματικών αποθεμάτων ύψους 100 δις δολαρίων. Αυτή η συμφωνία ονομάζεται Contingent Reserve Arrangement (CRA) και έχει περιγραφεί από τον Ρώσο υπουργό Οικονομικών Αντόν Σιλουάνοφ (Anton Siluanov) ως «ένα είδος μίνι-ΔΝΤ». Στη δημιουργία αυτής της δεξαμενής συναλλαγματικών αποθεμάτων των BRICS, που αποτελεί έναν μηχανισμό αντίστοιχο προς εκείνον του ΔΝΤ για τις χώρες BRICS, συνεισέφεραν: η Κίνα 41 δις δολάρια, η Βραζιλία, η Ινδία και η Ρωσία από 18 δις δολάρια η κάθε μια και η Νότια Αφρική 5 δις δολάρια. Επιπλέον, ετοιμάζεται η δημιουργία μιας Ασιατικής Επενδυτικής Τράπεζας Υποδομών (Asian Infrastructure Investment Bank) η οποία θα ανταγωνιστεί την υπάρχουσα Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης (Asian Development Bank).

Αυτό που φαίνεται, τόσο γεωπολιτικά και γεωοικονομικά όσο και στενά χρηματοοικονομικά, πιθανό να συμβεί στα αμέσως επόμενα χρόνια είναι η κατασκευή ενός δικτύου σιδηροδρόμων και αυτοκινητοδρόμων που θα συνδέουν τα κύρια παραγωγικά κέντρα της Κίνας με την Μπανγκόκ, τη Σιγκαπούρη, το Καράτσι, το Αλμάτι (τη μεγαλύτερη πόλη του Καζακστάν), τη Μόσχα, τη Γιανγκόν (πρώην πρωτεύουσα της Μιανμάρ) και την Καλκούτα. Επίσης, στο πλαίσιο της ίδιας στρατηγικής, αναμένεται να δούμε νέους αγωγούς, νέα φράγματα και νέες μονάδες παραγωγής ενέργειας να κατασκευάζονται στη Σιβηρία, στην Κεντρική Ασία, στο Πακιστάν και στη Μιανμάρ, καθώς επίσης και νέα αεροδρόμια, νέα ξενοδοχεία και νέα εμπορικά κέντρα. Στη χρηματοδότηση αυτών των έργων, στρατηγικό ρόλο αναμένεται να παίξουν τα πλεονάσματα του κινεζικού πιστωτικού συστήματος και η μόχλευσή του. Επίσης, δεδομένου ότι ήδη σήμερα η Κίνα διαθέτει πλεονάζουσα παραγωγική δραστηριότητα σε όλους αυτούς τους οικονομικούς κλάδους, δεν είναι δύσκολο να προβλέψουμε ότι κινεζικές εταιρείες θα αναλάβουν, σε μεγάλη έκταση, την υλοποίηση τέτοιων κατασκευαστικών συμβολαίων.

Όμως, για να μπορέσει να πραγματοποιήσει τη χρηματοδότηση αυτών των σχεδίων και για να μετατραπεί σε εξαγωγέα κεφαλαίου, η Κίνα χρειάζεται σταθερές κεφαλαιαγορές και ισχυρό και μετατρέψιμο νόμισμα. Αυτό εξηγεί γιατί, παρά τις διαδηλώσεις που συμβαίνουν, το 2014, στο Χονγκ Κονγκ υπέρ της δημοκρατίας, το Πεκίνο προσπαθεί με επιμονή να προωθήσει τη διεθνοποίηση του ρενμίμπι, χρησιμοποιώντας την πρώην βρετανική αποικία του Χονγκ Κονγκ ως χρηματοοικονομικό προμαχώνα (εξ ου και το πρόγραμμα χρηματιστηριακής σύνδεσης της Σανγκάης με το Χονγκ Κονγκ καθώς και η κατάργηση των περιορισμών του ρενμίμπι στους κατοίκους του Χονγκ Κονγκ). Γι' αυτόν τον λόγο, την τελευταία πενταετία, τα ομόλογα σε ρενμίμπι έχουν καλύτερες επιδόσεις σε ό,τι αφορά στη σχέση απόδοση προς κίνδυνο (risk-adjusted returns) από ό,τι οποιαδήποτε άλλη αγορά τίτλων σταθερού εισοδήματος.

Από την άλλη πλευρά, βεβαίως, η στρατηγική της Κίνας για τη διεθνοποίηση του ρενμίμπι και για την ενσωμάτωση γειτόνων της σε έναν κινεζικώς ελεγχόμενο γεωοικονομικό χώρο μπορεί να πέσει στο κενό. Κατ' αρχάς, ούτως ή άλλως, ορισμένοι γείτονες της Κίνας ανθίστανται εντόνως στην επέκταση των κινεζικών φιλοδοξιών. Επίσης, γεωγραφικά, η Κίνα είναι ευάλωτη σε γεωπολιτικό και γεωοικονομικό αποκλεισμό, σαν αυτόν που, ιδίως από το 2010 και μετά, προωθεί εντέχνως η Ουάσινγκτον μέσω της μετάθεσης του γεωπολιτικού άξονα του Αμερικανικού Ναυτικού στον Ειρηνικό. Αν αναλύσουμε τη γεωγραφία της Κίνας, διαπιστώνουμε ότι η Κίνα είναι ένα γεωπολιτικό 'νησί': η έρημος Γκόμπι, το οροπέδιο του Θιβέτ, τα Ιμαλάια και ο Ειρηνικός Ωκεανός περιβάλλουν την Κίνα σαν ένα μεγάλο γεωγραφικό τείχος. Αυτά τα γεωπολιτικά δεδομένα προσδιορίζουν σε μεγάλη έκταση τη μελλοντική πορεία της Κίνας. Ο πολεμικός στόλος των ΗΠΑ ελέγχει τις εξόδους της Κίνας στον Ειρηνικό, ενώ συγχρόνως αμερικανικοί παράγοντες ελέγχουν τα ανατολικά και νότια σύνορα της Κίνας μέσω ισλαμικών πληθυσμών, μέσω του Θιβέτ και μέσω «συστημάτων ανθρωπίνου πεδίου». Με τον όρο «συστήματα ανθρωπίνου πεδίου» («human terrain systems», HTS), εννοούμε ανθρωπολογικά προγράμματα των Ενόπλων Δυνάμεων και των μυστικών υπηρεσιών των ΗΠΑ που αφορούν στην ανάλυση και διαχείριση τοπικών πληθυσμών. Οι ΗΠΑ, η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία χρησιμοποιούν την τεχνογνωσία των «συστημάτων ανθρωπίνου πεδίου» που έχουν αναπτύξει για να διαχειρίζονται εθνοτικούς ανταγωνισμούς και εθνοτικά προβλήματα στον Ειρηνικό Ωκεανό, με τέτοιο τρόπο ώστε να κρατούν την Κίνα έξω από τις μεγάλες ζώνες των νησιωτικών κρατιδίων του Ειρηνικού και όσο το δυνατόν περισσότερο γεωπολιτικά οριοθετημένη.

Η πολιτική της πρώην Αμερικανίδας υπουργού Εξωτερικών Χίλαρι Κλίντον στην περιοχή περιελάμβανε την καλλιέργεια και διαχείριση των ανταγωνισμών μεταξύ των Πολυνησίων, των Μικρονησίων και των Μελανησίων. Οι ΗΠΑ έχουν σχεδόν υπό την ιδιοκτησία τους τα ημιανεξάρτητα μικρονησιακά έθνη της Μικρονησίας, των Νήσων Παλάου και των Νήσων Μάρσαλ και επίσης έχουν τον πλήρη έλεγχο επί της Νήσου Γκούαμ και επί των Βορείων Μαριανών Νήσων, που αποτελούν μη ενσωματωμένες περιοχές των ΗΠΑ. Επομένως, η Ουάσινγκτον μπορεί εύκολα να διαχειριστεί τους Μικρονησίους όπως θέλει απέναντι στις άλλες δύο κύριες εθνότητες του Ειρηνικού, δηλαδή τους Πολυνησίους και τους Μελανησίους.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής των ΗΠΑ για την αναχαίτιση της γεωπολιτικής επέκτασης της Κίνας στον Ειρηνικό, η Ουάσινγκτον συνεργάζεται με την Ταϊβάν, η οποία επιδιώκει τα νησιωτικά κρατίδια του Ειρηνικού να έχουν πρεσβείες και άλλες ειδικές αποστολές της Ταϊβάν και όχι της Κίνας. Επίσης, δεδομένου ότι πολλοί φτωχοί κάτοικοι των νησιών του Ειρηνικού προσβλέπουν σε κάποια βοήθεια από τους επιτυχημένους τοπικούς Κινέζους επιχειρηματίες, ανθρωπολόγοι και κοινωνικοί επιστήμονες που εργάζονται στα «συστήματα ανθρωπίνου πεδίου» για λογαριασμό του αμερικανικού Πενταγώνου και της CIA υποστηρίζουν εξεγέρσεις –όπως έχει ήδη συμβεί στις Νήσους του Σολομώντα και στην Τόνγκα– για να περιθωριοποιήσουν την επιρροή της Κίνας στην περιοχή. Ακόμη, υπάρχουν ειδικά σχέδια διαχείρισης εθνοτικών εξεγέρσεων εναντίον των κινεζικής καταγωγής κατοίκων των νήσων Φίτζι, Βανουάτου και Παπούα Νέα Γουινέα.

Επιπλέον, η αύξηση της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής μεταβλητότητας επιδρά αρνητικά στην Κίνα, ειδικά μάλιστα καθώς αυξάνεται το κινεζικό χρέος ως ποσοστό του κινεζικού Ακαθαρίστου Εγχωρίου Προϊόντος. Στην αυγή του 21ου αιώνα, η κινεζική οικονομία είναι όμηρος δύο άλλων οικονομιών: της αμερικανικής και της ευρωπαϊκής. Αν οι Αμερικανοί και οι Ευρωπαίοι δεν αγοράσουν, οι Κινέζοι δεν μπορούν να πωλήσουν.

Το 30ετές οικονομικό ‘μπουμ’ της Κίνας (1980-2010) βασίστηκε στη διατήρηση των κινεζικών μισθών σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από τα αντίστοιχα της Δύσης, και έτσι οι Κινέζοι μπόρεσαν να παράγουν μια μεγάλη γκάμα προϊόντων με πολύ χαμηλότερο παραγωγικό κόστος από εκείνο της Δύσης. Το 2013, το κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Κίνας βρισκόταν στα επίπεδα της Δομινικανής Δημοκρατίας, της Ταϊλάνδης, της Νιγηρίας, και της Τζαμάικα, δηλαδή ήταν τριτοκοσμικό. Δεδομένου ότι πολλοί Κινέζοι εργαζόμενοι, εξ αιτίας των χαμηλών μισθών τους, δεν μπορούσαν να αγοράζουν πολλά από τα προϊόντα που παράγονταν στην Κίνα, η Κίνα βάσισε την οικονομική της μεγέθυνση στις εξαγωγές. Για να συνεχιστεί αυτό το μοντέλο, χρειάζεται η Κίνα να διατηρήσει τη διαφορά των κινεζικών μισθών από τους αντίστοιχους δυτικούς, και αυτό δεν μπορεί να γίνει χωρίς σοβαρές κοινωνικές δυσκολίες και αντιδράσεις στο εσωτερικό της Κίνας.

Η Κίνα έχει επί μακρόν μια ακόμη σοβαρή ανησυχία: τον κίνδυνο της ανεργίας. Για να αποφύγει επικίνδυνα φαινόμενα ανεργίας, η Κίνα εφάρμοσε μια πολιτική σύμφωνα με την οποία οι κινεζικές επιχειρήσεις έπρεπε να συνεχίσουν να λειτουργούν, υποστηριζόμενες από πιστώσεις προερχόμενες από το κρατικό κινεζικό πιστωτικό σύστημα, ακόμη και όταν αυτές οι επιχειρήσεις ήταν αναποτελεσματικές. Επίσης, η Κίνα χρησιμοποίησε τραπεζικές πιστώσεις για να κατασκευάσει μαζικές υποδομές καθώς επίσης εμπορικά ακίνητα και κατοικίες. Με την πάροδο του χρόνου, λοιπόν, εξ αιτίας των προαναφερθέντων παραγόντων, η Κίνα συσώρευσε σημαντικές αναποτελεσματικότητες που την καθιστούν ευάλωτη, ειδικά μάλιστα καθώς βαθαίνει η ενσωμάτωσή της στο παγκόσμιο χρηματοοικονομικό σύστημα και στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.

Συνεπώς, σε χρηματοοικονομικό επίπεδο, η Κίνα, τη δεκαετία του 2010, βρέθηκε στην εξής παγίδα: Εάν συνεχίσει την εκτεταμένη παροχή πιστώσεων σε αναποτελεσματικές επιχειρήσεις, τότε αυξάνει τον πληθωρισμό, και η αύξηση του

κινεζικού πληθωρισμού, με τη σειρά της, αυξάνει το κόστος παραγωγής στην Κίνα και άρα μειώνει την ανταγωνιστικότητα της Κίνας, ειδικά μάλιστα σε μια εποχή που οι κύριοι πελάτες των κινεζικών εξαγωγών (Ευρώπη και ΗΠΑ) βρίσκονται σε δυσμενή οικονομική συγκυρία. Από την άλλη πλευρά, αν η Κίνα αφήσει επιχειρήσεις της να πτωχεύσουν, θα αυξηθεί η ανεργία, επιδεινώνοντας τα κοινωνικά προβλήματα, και ενδέχεται τα οικονομικά προβλήματα να μετατραπούν σε αμφισβήτηση του ίδιου του κινεζικού πολιτικού συστήματος. Οι Κινέζοι έχουν επιχειρήσει να διαχειριστούν αυτό το δίλημμα μέσω παρεμβάσεων στο διατραπεζικό επιτόκιο, αλλά αυτή η πολιτική είναι προβληματική.

Βεβαίως, σήμερα, αυτό που συζητείται εντονότερα σχετικά με την Κίνα δεν είναι ούτε οι λεγόμενες «πόλεις φαντάσματα» (κατασκευαστική φούσκα), ούτε οι ανεπαρκής κεφαλαιακή βάση κινεζικών τραπεζών, αλλά το γεγονός ότι η Κίνα διστάζει πλέον να τοποθετεί αφειδώς τα χρηματοπιστωτικά της πλεονάσματα στα χρεόγραφα των ΗΠΑ, που οι αποδόσεις τους πλέον πέφτουν κάτω από το 2%, αλλά χρησιμοποιεί το δικό της νόμισμα και το χαμηλό κόστος εθνικής χρηματοδότησής της ως μια ελκυστική χρηματοοικονομική επιλογή συνδυασμένη με την ύπαρξη κινεζικών επιχειρήσεων που μπορούν να υλοποιήσουν έργα με κινεζική χρηματοδότηση. Με άλλα λόγια, συνοπτικά, η Κίνα επιδιώκει να εφαρμόσει μια στρατηγική παρόμοια με εκείνη του Σχεδίου Μάρσαλ, που εφάρμοσαν οι ΗΠΑ στην Ευρώπη τις δεκαετίες του 1940 και του 1950.

Ιαπωνία

Η Ιαπωνία βρίσκεται σε ύφεση και τα ιαπωνικά νοικυριά υποφέρουν από σημαντική συρρίκνωση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος. Ωστόσο, τον Δεκέμβριο του 2014, ο Ιάπωνας πρωθυπουργός, Σίνζο Άμπε, πραγματοποίησε και κέρδισε εθνικές εκλογές για τους εξής κυρίως λόγους: (1) Η ιαπωνική αντιπολίτευση είναι αποδιοργανωμένη (ευνοώντας τον προεκλογικό ομορτισμό του Άμπε). (2) Ο Άμπε είναι ο πιο έντονα εθνικιστής πρωθυπουργός που έχει αναδειχθεί στην Ιαπωνία στη διάρκεια της τελευταίας γενεάς. Επιδιώκει, μέσω ισχυρής κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας και ανάπτυξης των ιαπωνικών Ενόπλων Δυνάμεων, να αντισταθμίσει την επεκτεινόμενη κινεζική επιρροή στην Κεντρική και Νοτιοανατολική Ασία. Από αυτήν τη σκοπιά, μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί από τις ΗΠΑ ως παράγοντας άσκησης πίεσεων στην Κίνα, προκειμένου να υπονομευθεί η κινεζική οικονομική στρατηγική. (3) Η απήγηση του Άμπε στην ιαπωνική κοινωνία είναι ισχυρή, μοιάζοντας με τον χρηματιστηριακό δείκτη Nikkei, ο οποίος τον Δεκέμβριο πραγματοποίησε νέο υψηλό.

Στα πολλά διεθνή ταξίδια που έχει πραγματοποιήσει ο Άμπε (στη δεύτερη θητεία του επισκέφθηκε 49 χώρες μέσα σε 21 μήνες), συνοδευόταν από πληθώρα διευθυντικών στελεχών ιαπωνικών επιχειρήσεων τα οποία διέδιδαν παντού το εξής μήνυμα: η Ιαπωνία είναι πολύ διαφορετική από ό,τι 20 χρόνια πριν. Οι εταιρείες δραστηριοποιούνται σε νέα πεδία και τα επενδυτικά μοτίβα έχουν αλλάξει. Τα αποτελέσματα είναι πολύ θετικά για πολλές ιαπωνικές επιχειρήσεις. Ειδικότερα, τα τρέχοντα σχετικά ετήσια αποτελέσματα του 2014 για τις εταιρείες Toyo Tire (+117%), Minebea (+95%), Mabuchi (+57%), Renesas (+43%), Fuji Film (+33%),

NGK Insulators (+33%) και Nachi-Fujikoshi (+19%) είναι εντυπωσιακά. Επίσης, οι ιαπωνικές επιχειρήσεις αναπτύσσουν δραστηριότητες και σε άλλους τομείς από εκείνους της παραδοσιακής δραστηριοποίησής τους, π.χ. η Panasonic, παραδοσιακός κατασκευαστής τηλεοράσεων, κατασκευάζει πλέον εξαρτήματα αυτοκινήτων.

Παρ' όλα αυτά, οι περισσότεροι ξένοι επενδυτές δεν πηγαίνουν στην Ιαπωνία και οι περισσότερες εταιρείες με μεγάλες πωλήσεις έχουν σταματήσει να χρηματοδοτούν την πρωτογενή και αυθεντική έρευνα. Αυτά δεν είναι καλές ενδείξεις. Ο κυβερνήτης της Κεντρικής Τράπεζας της Ιαπωνίας, Χαρουχίκο Κουρόντα, έχει πρόσφατα αναζωπυρώσει το ενδιαφέρον επενδυτών για ιαπωνικές μετοχές. Όμως δεν είναι ακόμη σαφές αν αυτό το ενδιαφέρον είναι προσωρινό και ευκαιριακό. Άλλωστε, κανένα κράτος δεν μπορεί να βασίσει την οικονομική ευημερία του στην υποτίμηση του νομίσματός του. Εάν η Ιαπωνία πρόκειται να προσελκύσει πραγματικά και να διατηρήσει ξένους επενδυτές, πρέπει να σκεφθεί κάτι πειστικότερο από έναν ισχυρισμό του τύπου «εμείς τυπώνουμε χρήμα γρηγορότερα από οποιονδήποτε άλλον». Φαίνεται, πράγματι, ότι αυτό η Ιαπωνία το έχει συνειδητοποιήσει.

Στις 22 Νοεμβρίου 2010, η «Wall Street Journal» είχε ήδη επισημάνει ότι, σχεδόν μια δεκαετία μετά από τον πρώτο πειραματισμό της Τράπεζας της Ιαπωνίας με την πολιτική ποσοτικής διευκόλυνσης, η χώρα παραμένει δέσμια του αποπληθωρισμού, καθώς παρατηρείται γενική μείωση του επιπέδου των μισθών και οι τιμές υπονομεύουν την οικονομία. Η Τράπεζα της Ιαπωνίας (BOJ) άρχισε να εφαρμόζει πολιτική ποσοτικής διευκόλυνσης το 2001. Είχε καταστεί σαφές πλέον, από το 2006, ότι ωθώντας τα επιτόκια σε σχεδόν μηδενικά επίπεδα για μακρά χρονική περίοδο είχε αποτύχει να αναζωογονήσει την ιαπωνική οικονομία. Μετά από μια πενταετή περίοδο σταδιακής αύξησης της αγοράς ιαπωνικών ομολόγων (ώστε να τροφοδοτεί την αγορά με ρευστότητα), η Τράπεζα της Ιαπωνίας εγκατέλειψε την προσπάθεια το 2006.

Αρχικά, στην Ιαπωνία, το πρόγραμμα ποσοτικής διευκόλυνσης πέτυχε να σταθεροποιήσει την οικονομία και να ανακόψει την καθοδική πορεία των τιμών, αλλά ο αποπληθωρισμός επέστρεψε δριμύτερος το 2008. Σήμερα, η πραγματική οικονομική πρόκληση για την Ιαπωνία βρίσκεται στην εφαρμογή μιας νέας αναπτυξιακής στρατηγικής στην πραγματική οικονομία.

Κεφαλαιακή αναποτελεσματικότητα στις ΗΠΑ

Στα έξι τελευταία χρόνια, οι ΗΠΑ έχουν 'απολαύσει' χρήμα σχεδόν μηδενικού κόστους. Η λογική πίσω από την πολιτική σχεδόν μηδενικού επιτοκίου ήταν αρκετά απλή: μετά από την τραυματική εμπειρία του 2008, έπρεπε να διεγερθούν τα επεκτατικά ένστικτα των επιχειρηματιών, που βρίσκονταν σε καταστολή. Η κυβέρνηση Ομπάμα εφάρμοσε την πολιτική της «ποσοτικής διευκόλυνσης» (quantitative easing) με το επιχείρημα ότι θα τόνωνε την οικονομία καταπολεμώντας τον αποπληθωρισμό. Ο Michael A. Gayed, επικεφαλής επενδυτικής στρατηγικής και συνδιαχειριστής στην εταιρεία διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων Pension Partners LLC, επεσήμανε ήδη από τον Ιανουάριο του 2014 ότι, παρά τη διαδεδομένη αντίληψη ότι η πολιτική της Fed να τυπώνει δολάρια αποτρέπει τον αποπληθωρισμό, η τρίτη φάση ποσοτικής διευκόλυνσης στις ΗΠΑ απέτυχε παταγωδώς. Η πρώτη φάση ποσοτικής διευκόλυνσης στις ΗΠΑ (περίοδος 2009-2010) πυροδότησε άνοδο των

τιμών, σηματοδοτώντας έτσι οικονομική ζωτικότητα, η δεύτερη φάση ποσοτικής διευκόλυνσης στις ΗΠΑ (περίοδος 2011-2013) συνέχισε να πυροδοτεί άνοδο των τιμών, όπως επιδιωκόταν, αν και σε χαμηλότερα επίπεδα από ό,τι στην πρώτη φάση ποσοτικής διευκόλυνσης, αλλά όμως η τρίτη φάση ποσοτικής διευκόλυνσης στις ΗΠΑ (από το 2013 και μετά) είναι ανίκανη να ανατάξει τον ασθενή και συνοδεύεται από αποπληθωριστικές τάσεις.

Τα τελευταία χρόνια, έχουν υπενθυμίσει σε όλους μας, δυστυχώς με άγριο τρόπο, ότι ο μέσος επιχειρηματίας ή επενδυτής ουσιαστικά δανείζεται για έναν από τους εξής δύο λόγους: Πρώτον, για να καλύψει κεφαλαιουχικές δαπάνες: καθώς δηλαδή η επιχείρηση αναπτύσσεται, ο επιχειρηματίας δανείζεται για να ανοίξει μια νέα μονάδα, ή για να προσλάβει περισσότερο προσωπικό κ.ο.κ. Δεύτερον, για λόγους χρηματοοικονομικής μηχανικής: σε αυτήν την περίπτωση, ο επιχειρηματίας ή επενδυτής δανείζεται για να αγοράσει μια υπαρκτή ταμειακή ροή και άρα, σε αυτήν την περίπτωση, ο πιστωτής υπολογίζει την παρούσα αξία μιας δεδομένης ταμειακής ροής και αν η παρούσα αξία είναι μεγαλύτερη από το κόστος δανεισμού που απαιτείται για την απόκτησή της, τότε η δανειακή συναλλαγή έχει νόημα.

Δυστυχώς όμως, η δεύτερη κατηγορία δανεισμού δεν οδηγεί στην αύξηση του αποθέματος κεφαλαίου. Απλώς οδηγεί σε μια αλλαγή στην ιδιοκτησία κεφαλαίου υπό καθεστώς αυξανόμενων τιμών και επιπλέον, συχνά, η ιδιοκτησία διαφόρων περιουσιακών στοιχείων φεύγει από τα χέρια των επιχειρηματιών και πηγαίνει στα χέρια χρηματοοικονομικών διαμεσολαβητών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Έτσι, αντί να αυξάνεται το απόθεμα κεφαλαίου μιας οικονομίας (όπως θα συνέβαινε αν αυξάνονταν οι πιστώσεις με σκοπό την πραγματοποίηση κεφαλαιουχικών δαπανών), η χρηματοοικονομική μηχανική επιφέρει μόνο μια καθαρή αύξηση στο συνολικό ποσό του χρέους (ιδιωτικού και δημοσίου) και μια μεγαλύτερη συγκέντρωση της ιδιοκτησίας περιουσιακών στοιχείων. Όσο μάλιστα υψηλότερα είναι τα επίπεδα χρέους και συγκέντρωσης των περιουσιακών στοιχείων σε μια οικονομία, τόσο μεγαλύτερη είναι η συστημική ευθραυστότητα αυτής της οικονομίας και τόσο μικρότερη είναι η ικανότητά της να αντέχει διάφορα σοκ.

Εξ ου και βλέπουμε, εν μέσω ύφεσης της πραγματικής οικονομίας, να ανεβαίνουν τα χρηματιστήρια και να εξαπλώνεται η υπαγωγή παραγωγικών επιχειρήσεων σε διάφορα funds. Επίσης, η ανάπτυξη της χρηματοοικονομικής μηχανικής βρίσκεται πίσω από το γεγονός ότι, παρά τα πρόσφατα νέα υψηλά των αμερικανικών μετοχών στα χρηματιστήρια, δεν έχουν συμβεί ανάλογα χαμηλά στα spreads των εταιρικών ομολόγων. Τουναντίον, το spread μεταξύ των πενταετών BBB ομολόγων και των πενταετών αμερικανικών ομολόγων έχει αυξηθεί πάνω από 30 μονάδες βάσεις από το καλοκαίρι μέχρι τον Δεκέμβριο του 2014.

Πίσω από αυτή τη διεύρυνση των spreads, βρίσκεται μια απλή αλήθεια: τα εταιρικά ομόλογα που εκδόθηκαν από εταιρείες του κλάδου της ενέργειας έχουν πρόσφατα υποστεί πιέσεις. Συγκεκριμένα, το spread μεταξύ των ομολόγων ενεργειακών εταιρειών και εκείνων άλλων αμερικανικών εταιρειών βρίσκεται σε ύψη που είχε να φθάσει από την εποχή της ύφεσης του 2001-2002, όταν η τιμή του πετρελαίου ήταν στα 30 δολάρια το βαρέλι.

Η συμπεριφορά της αγοράς θέτει το ερώτημα εάν η βιομηχανία της ενέργειας είναι τελικά η μαύρη τρύπα της κεφαλαιακής αναποτελεσματικότητας των ΗΠΑ στην εποχή της ποσοτικής διευκόλυνσης. Όπως έχει επισημάνει ο οικονομικός αναλυτής Josh Ayers της Paradarch Advisors, οι εταιρείες πετρελαίου και φυσικού αερίου, αφού επιβίωσαν στην εποχή του ναδίρ των τιμών των πρώτων υλών, στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και στη δεκαετία του 1990, άρχισαν να αυξάνουν την άντληση στην αρχή της νέας χιλιετίας, αλλά όμως, από το 2009 και μετά, διαπιστώθηκε μια υπερδραστηριότητα στην πραγματοποίηση κεφαλαιουχικών δαπανών στον κλάδο του πετρελαίου, καθώς οι κεφαλαιουχικές δαπάνες των εταιρειών πετρελαίου και φυσικού αερίου που συμμετέχουν στον δείκτη S&P 500 αυξήθηκαν από 7% επί του συνόλου των παγίων επενδύσεων των ΗΠΑ, σε 10% σήμερα.

Οι αυξημένες τιμές του πετρελαίου κατά την πρώτη δεκαετία του 2000 δικαιολογούσαν την αύξηση των κεφαλαιουχικών δαπανών σε αυτόν τον κλάδο, αλλά όμως, σήμερα, η προσεκτική μελέτη των σχετικών δεδομένων δείχνει ότι ο κλάδος χαρακτηρίζεται από σοβαρή κεφαλαιακή αναποτελεσματικότητα. Η μελέτη του λόγου των αποδόσεων που πραγματοποιούν οι δέκα μεγαλύτερες αμερικανικές εταιρείες holding στον κλάδο της ενέργειας (Energy Select Sector SPDR) ως προς τις κεφαλαιουχικές δαπάνες τους (net income/capex) δείχνει ότι, από το 2010 και μετά, οι αποδόσεις μειώνονται καθώς οι κεφαλαιουχικές δαπάνες αυξάνονται, παρ' ότι σε αυτήν την περίοδο η μέση τιμή του αργού WTI είναι κοντά στα 96 δολάρια το βαρέλι.

Η αναποτελεσματικότητα της κατανομής του κεφαλαίου στον κλάδο της ενέργειας επιδεινώθηκε το 2014 από το γεγονός ότι, από τον Σεπτέμβριο του 2014 μέχρι τον Νοέμβριο του 2014, οι κυβερνήσεις των ΗΠΑ και της Σαουδικής Αραβίας, στο πλαίσιο του άξονα ARAMCO, ή άξονα του πετροδολαρίου, ώθησαν συστηματικά τις τιμές του πετρελαίου προς τα κάτω, προκειμένου αφενός να μειωθούν τα κρατικά έσοδα της Ρωσίας από την εξαγωγή ενέργειας, αφετέρου να ενισχυθεί το σύστημα του πετροδολαρίου. Τον Σεπτέμβριο του 2014, στο πλαίσιο του άξονα Ουάσινγκτον Ριάντ, κατά τη συνάντηση του Αμερικανού υπουργού Εξωτερικών Τζον Κέρι με τον βασιλέα της Σαουδικής Αραβίας, πραγματοποιήθηκε μια μυστική συμφωνία μεταξύ των ΗΠΑ και της Σαουδικής Αραβίας σχετικά με τα ζητήματα της Συρίας, του «Ισλαμικού Κράτους» (ISIS, ή IS, ή ISIL) και της ενέργειας. Αυτή η μυστική συμφωνία αποσκοπεί στον έλεγχο των πηγών πετρελαίου και φυσικού αερίου ολόκληρης της περιοχής και στην αποδυνάμωση της Ρωσίας, της Βενεζουέλας και του Ιράν μέσω της αύξησης της προσφοράς και της πτώσης της τιμής του σαουδαραβικού πετρελαίου. Έτσι, από τον Ιούνιο του 2014, όταν το Ισλαμικό Κράτος αιφνιδιαστικά κατέλαβε τις πλούσιες σε πετρέλαιο περιοχές της Μοσούλης και του Κιρκούκ στο Ιράκ, μέχρι τον Οκτώβριο του 2014, η τιμή του αργού πετρελαίου Brent μειώθηκε κατά 20%, από 112 δολάρια το βαρέλι, σε περίπου 88 δολάρια. Και μάλιστα αυτή η μείωση της τιμής του αργού πετρελαίου Brent, εν μέσω πολέμου στην καρδιά του πετρελαιοπαραγωγού κόσμου, πραγματοποιήθηκε χωρίς να έχει μειωθεί αντίστοιχα η ζήτηση πετρελαίου, ούτε στην Κίνα ούτε στις ΗΠΑ.

Όμως τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά όσο θα ήθελε το Στέιτ Ντιπάρτμεντ. Ούτε τα σχιστολιθικά κοιτάσματα είναι πανάκεια, ούτε οι ενεργειακές εταιρείες του

αμερικανικού Νότου έχουν την ίδια στρατηγική με τον άξονα ARAMCO και, τελικά, ούτε καν οι ΗΠΑ αντέχουν την πτώση των τιμών του πετρελαίου την οποία χειραγωγεί ο άξονας ARAMCO. Στις 7 Νοεμβρίου 2014, το Bloomberg έγραψε ότι, λόγω της πτώσης της τιμής του πετρελαίου, έχει μειωθεί η παραγωγή σχιστολιθικών υδρογονανθράκων από το Τέξας μέχρι τη Γιούτα. Ο Νταν Ντίκερ (Dan Dicker), πρόεδρος της MercBloc Wealth Management Solutions, σε συνέντευξή του που δημοσιεύθηκε στο Bloomberg, στις 20 Νοεμβρίου 2014, δήλωσε ότι «όλοι προσπαθούν να περιγράψουν με ευχάριστο τρόπο την ικανότητά τους να διαθέτουν πετρέλαιο στα 80 δολάρια, αλλά αυτά είναι φούμαρα». Στην ίδια συνέντευξή του στο Bloomberg, ο Νταν Ντίκερ πρόσθεσε: «Η σχιστολιθική επανάσταση δεν λειτουργεί στα 80 δολάρια, τελεία». Ο Ραλφ Ηντς (Ralph Eads), παγκόσμιος επικεφαλής του τομέα ενεργειακής επενδυτικής τραπεζικής της αμερικανικής επενδυτικής τράπεζας Jefferies LLC, δήλωσε στο Bloomberg, στις 8 Οκτωβρίου 2014, ότι «εάν οι τιμές φθάσουν στα 80 δολάρια ή χαμηλότερα, τότε θα δούμε μείωση στη δραστηριότητα των γεωτρήσεων» και τότε θα βρισκόμαστε πλέον σε «αχαρτογράφητη περιοχή». Πράγματι, στις 25 Νοεμβρίου 2014, η τιμή του πετρελαίου Brent έπεσε στα 78,33 δολάρια το βαρέλι.

Ο ενεργειακός κλάδος δεν είναι ο μοναδικός τομέας της αμερικανικής οικονομίας στον οποία παρατηρείται σοβαρή αναποτελεσματικότητα στην κατανομή του κεφαλαίου. Η άλλη βιομηχανία που έχει επίσης σοβαρά προβλήματα είναι ο χρηματοοικονομικός κλάδος.

Όπως έγραψε ο Paul Jeffery τον περασμένο Σεπτέμβριο, «το 1994, ο Bill Gates επεσήμανε: ‘η τραπεζική είναι αναγκαία, αλλά όχι οι τράπεζες’». Η πρώτη λειτουργία μιας τράπεζας είναι να φέρνει σε επαφή αποταμιευτές και χρήστες κεφαλαίου για να διευκολύνει τη μεταξύ τους συναλλαγή και γι’ αυτόν τον λόγο η τράπεζα χρεώνει ένα spread. Μέχρι σήμερα, αυτό το επαχθές πρόσθετο κόστος της τραπεζικής διαμεσολάβησης έχει γίνει αποδεκτό από το κοινό επειδή δεν έχει εμφανιστεί ακόμη αξιόπιστη εναλλακτική επιλογή, σαν ένα ευρύ τραπεζικό eBay λ.χ., και εξ αιτίας βεβαίως της ολιγοπωλιακής δομής του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Η ανωμαλία του χρηματοοικονομικού κλάδου σήμερα καθίσταται σαφές από τα εξής δύο γεγονότα:

Πρώτον, όσο περισσότερα δαπανά ο χρηματοοικονομικός κλάδος στην τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών, τόσο μεγαλύτερο κομμάτι της συνολικής οικονομικής πίτας ελέγχει. Αυτό είναι μια ανωμαλία. Σε όλους τους άλλους οικονομικούς κλάδους (π.χ. κατασκευές, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες κ.λπ.), οι δαπάνες στην τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών έχουν επιφέρει εξοικονομήσεις πόρων υπέρ του καταναλωτή. Αντίθετα, στον χρηματοοικονομικό κλάδο, οι επενδύσεις στην τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών δεν έχουν επιφέρει εξοικονομήσεις πόρων υπέρ του καταναλωτή, ούτε καν έχουν επιφέρει μεγαλύτερα μερίσματα για τους μετόχους, αλλά μόνο μεγαλύτερα bonuses και κέρδη για τους τραπεζίτες.

Ο δεύτερος λόγος που αποδεικνύει την ανωμαλία του χρηματοοικονομικού κλάδου είναι η ανικανότητα των τραπεζών να προσφέρουν κάτι που να έχει εγγενή αξία στους πελάτες τους, έτω και κάτι που θα αφορά στο πεδίο των αντιλήψεων. Ποιος

καταναλωτής λ.χ. τρέφει για την τράπεζά του εκείνα τα ιδιαίτερα θετικά αισθήματα που τρέφουν πολλοί άνθρωποι για το Amazon, την Apple, τη Google, τα IKEA, την Pizza Fun, τα Public, τα Village Cinema κ.λπ.;

Το χρήμα που τυπώνει η Fed κινείται σε στενό κύκλο μεταξύ ενός τραπεζικού καρτέλ μέσω swaps. Εξ ου και δεν επέρχεται αύξηση της ταχύτητας της κυκλοφορίας του χρήματος: τις δεκαετίες του 1970 και του 1980, κυμαινόταν περίπου, κατά μέσο όρο, στο 1,7, αυξήθηκε στη δεκαετία του 1990 και στα τέλη της δεκαετίας του 1990 ανήλθε στο 2,2, αλλά, από το 2000 και μετά, άρχισε να μειώνεται, μέχρι που, το 2014, έφθασε περίπου στο 1,3. Η ραγδαία πτώση της ταχύτητας της κυκλοφορίας χρήματος στις ΗΠΑ σήμερα είναι παρόμοια με εκείνη που συνέβη στις ΗΠΑ στα τέλη της δεκαετίας του 1920, λίγο πριν τη Μεγάλη Ύφεση, που ξέσπασε το 1929. Τότε, όπως και το 2014, η ταχύτητα της κυκλοφορίας χρήματος στις ΗΠΑ ήταν 1,3. Επίσης, η μόχλευση του χρέους (leveraged debt) της Fed είναι ωρολογιακή βόμβα.

Οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να πληρώσουν τα χρέη τους, οι απώλειες από τα προγράμματα χρηματοοικονομικής διάσωσης επιβαρύνουν τις τράπεζες, οι τράπεζες καθίστανται αφερέγγυες και τελικά η κεντρική τράπεζα, εν προκειμένω η Fed, αναλαμβάνει όλο τον κίνδυνο, φθάνοντας στο χείλος της κατάρρευσης. Οι κεντρικοί τραπεζίτες λένε ότι αυτό δεν πειράζει διότι η κεντρική τράπεζα δεν έχει ανάγκη κεφαλαίου, εφόσον αυτή καθορίζει την ποσότητα χρήματος. Αυτό είναι ψέμα.

Το 2014, η Fed έχει πλέον αυξήσει την κεφαλαιακή της βάση σε 56,2 δις δολάρια. Για να την αξιολογήσουμε, πρέπει να συγκρίνουμε αυτό το κεφάλαιο με τον ισολογισμό της. Το χρέος που βρίσκεται σήμερα στα λογιστικά βιβλία της Fed είναι 4,3 τρις δολάρια. Άρα, η Fed έχει υποχρεώσεις ύψους 4,3 τρις δολαρίων που 'κάθονται' επάνω σε μια κεφαλαιακή βάση 56,2 δις δολαρίων. Πρόκειται για μια πολύ ασταθή κατάσταση.

Η μόχλευση του χρέους (leveraged debt) της Fed είναι ωρολογιακή βόμβα: πριν το 2008, η μόχλευση ήταν περίπου 22 προς 1, δηλαδή υπήρχαν 22 δολάρια χρέους εγγεγραμμένα στα λογιστικά βιβλία της Fed για κάθε 1 δολάριο, ενώ σήμερα η μόχλευση είναι 77 προς 1. Έχει μεν αυξηθεί η κεφαλαιακή βάση της Fed, αλλά το χρέος και γενικά το παθητικό της έχουν αυξηθεί πολύ περισσότερο από την κεφαλαιακή βάση της.

Αυτή η τραγικά απειλητική κατάσταση της αμερικανικής χρηματοοικονομικής φούσκας επιδεινώνεται από την αρνητική εξέλιξη του λεγόμενου Δείκτη Δυστυχίας (Misery Index). Πρόκειται για το άθροισμα του ποσοστού της ανεργίας και του πληθωρισμού. Αυτά τα δύο ποσοστά προστίθενται μεταξύ τους και το άθροισμά τους απεικονίζεται σε ένα γράφημα που δείχνει την εξέλιξή του στον χρόνο.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1970, αυτός ο δείκτης κυμαινόταν περίπου στο 10, στα τέλη της δεκαετίας του 1970 ανήλθε περίπου στο 20, ενώ από τα τέλη της δεκαετίας του 2000 και μετά κυμαίνεται στην περιοχή του 30. Συγκεκριμένα, σήμερα, ο Δείκτης Δυστυχίας στις ΗΠΑ είναι περίπου 32,89. Αξίζει να σημειωθεί, για να έχουμε ένα ακόμη χρήσιμο μέτρο σύγκρισης, ότι την εποχή της Μεγάλης Ύφεσης, ο Δείκτης Δυστυχίας στις ΗΠΑ ήταν περίπου 27.

Από την αρχή της δεκαετίας του 2010, κατέστη σαφές ότι οι ΗΠΑ μπορεί να πληγούν από ένα χρηματοοικονομικό «Περλ Χάρμπορ», καθότι έχουν σοβαρές

συστημικές οικονομικές αδυναμίες και είναι ευάλωτες σε απειλές από καρτέλ τραπεζιτών και funds, που μπορεί να σχεδιάζουν τη δική τους νέα παγκόσμια οικονομική τάξη πραγμάτων. Η ηγεμονία του δολαρίου μπορεί να καταρρεύσει άμεσα και το αμερικανικό χρηματιστήριο μπορεί να υποστεί μια δραματική πτώση της τάξης του 70%. Εξ ου και πλέον, στις ΗΠΑ, η κεφαλαιαγορά και η νομισματική πολιτική παρακολουθούνται και αναλύονται συστηματικά από τη CIA και το Πεντάγωνο.

Η προαναφερθείσα επικίνδυνη για τις ΗΠΑ κατάσταση, μετά μάλιστα από την εκκίνηση της χρηματοοικονομικής κρίσης του 2008, οδηγεί τις ΗΠΑ σε επιθετική γεωστρατηγική, τόσο με οικονομικά όσο και με στρατιωτικά μέσα. Με άλλα λόγια, οι ΗΠΑ επιλέγουν να αντιμετωπίσουν τα δομικά τους οικονομικά προβλήματα με επιθετική εξωτερική πολιτική, η οποία εκδηλώνεται με επιχειρήσεις οικονομικού πολέμου, με στρατιωτικές επεμβάσεις, με χειραγώγηση τρομοκρατικών οργανώσεων (ιδίως στον αραβοϊσλαμικό κόσμο), καθώς και με επιχειρήσεις αλλαγής καθεστώτος σε διάφορες χώρες. Για όσο ισχύει η ιδρυμένη οικονομική τάξη πραγμάτων στον ευρωατλαντικό γεωπολιτικό πόλο, ο πόλεμος (οικονομικός και στρατιωτικός) αποβαίνει παράγων και προϋπόθεση επιβίωσης για τη χρηματοοικονομική ελίτ και το στρατιωτικοβιομηχανικό σύμπλεγμα των ΗΠΑ και γενικότερα του ευρωατλαντικού γεωπολιτικού πόλου. Επίσης, τη δεύτερη εβδομάδα του Δεκεμβρίου 2014, η Fed έδωσε σήμα ότι, από τον Δεκέμβριο του 2014 και μετά, επιδιώκει να ακολουθήσει αυστηρότερη νομισματική πολιτική, αλλάζοντας την πολιτική της στο ζήτημα της ποσοτικής διευκόλυνσης. Τους λόγους και τις επιπτώσεις αυτής της νέας συμπεριφοράς της Fed θα αναλύσουμε σε λίγο. Ας δούμε προηγουμένως σε ποια κατάσταση βρίσκεται η Ευρωζώνη.

Ευρωζώνη

Η Ευρωζώνη βρίσκεται σε μια κατάσταση που θυμίζει την οδό του αποπληθωρισμού στην οποία πορεύθηκε προηγουμένως η Ιαπωνία επί μακρόν. Ακόμη και οι υποτιθέμενες λύσεις που πρότεινε ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ζαν-Κλοντ Γιουνκέρ, περί ενός σχεδίου δαπανών για υποδομές ύψους 315 δις ευρώ, θυμίζουν ανάλογες προηγούμενες ατελέσφορες προτάσεις που υιοθετήθηκαν από την Ιαπωνία (δημιουργώντας λ.χ. ένα σωρό γέφυρες στο πουθενά). Αυτή η κατάσταση είναι προβληματική και γίνεται ακόμη χειρότερη αν αναλογιστούμε δομικά προβλήματα, όπως πληθυσμιακή γήρανση, δυσλειτουργικά και ανεπαρκούς κεφαλαιακής βάσης τραπεζικά συστήματα, μακροοικονομικές αποκλίσεις μεταξύ Βορρά και Νότου, πολιτιστικές διαφορές κ.λπ.

Εάν, πράγματι, η Ευρωζώνη έχει εισέλθει σε μια ιαπωνικού τύπου αποπληθωριστική φάση, τότε τα πράγματα για τις ευρωζωνικές κεφαλαιαγορές είναι σαφή, βάσει της προγενέστερης ιαπωνικής εμπειρίας της περιόδου 1990-2013: η μόνη σωστή στιγμή για να αγοράσεις μετοχές σε μια οικονομία που βρίσκεται σε φάση αποπληθωρισμού είναι όταν οι μετοχές έχουν υποστεί έντονη υποτίμηση σε σχέση με την ιστορία τους και τους ανταγωνιστές τους και όταν επίκειται μια σημαντική αλλαγή πολιτικής, όπως λ.χ. συνέβη στην Ιαπωνία το 1999 (ο πρώτος γύρος ποσοτικής διευκόλυνσης υπό τον πρωθυπουργό Κέιζο Ομπούτσι), το 2005

(πρόγραμμα του πρωθυπουργού Ζουνιχίρο Κοϊζούμι για την ανακεφαλαίωση των τραπεζών) και 2013-2014 (οικονομική πολιτική του Άμπε). Σε κάθε άλλη περίπτωση, σε περιβάλλον αποπληθωρισμού με μηδενική ή πολύ μικρή οικονομική μεγέθυνση, δεν υπάρχει κανένας λόγος για τοποθετήσεις σε μετοχές. Έτσι, εάν πράγματι η Ευρωζώνη βρίσκεται σε αποπληθωριστική φάση παρόμοια με την ιαπωνική, έχει νόημα να ασχοληθούμε με ευρωζωνικές μετοχές μόνο όταν είναι έντονα υποτιμημένες σχετικά με την ιστορία τους και όταν υπάρχουν προσδοκίες για την πραγματοποίηση μεγάλων πολιτικών αλλαγών. Αυτό συνέβη λ.χ. την Άνοιξη του 2012, όταν ο Μάριο Ντράγκι διαδέχθηκε τον Ζαν-Κλοντ Τρισέ στην προεδρία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Εάν δεν συντρέχουν οι προαναφερθείσες δύο προϋποθέσεις, το δολάριο που αναζητεί επενδύσεις σε μετοχές έχει πολύ πιο ελκυστικές επιλογές από την Ευρωζώνη.

Οι ενδείξεις αποπληθωρισμού στην Ευρωζώνη είναι ισχυρές και άρα επιτάσσουν επιφύλαξη έναντι των ευρωζωνικών μετοχών. Επίσης, οι διεθνείς επενδυτές που νομίζουν ότι συντρέχουν οι ανωτέρω δύο προϋποθέσεις για αγορά μετοχών (δηλαδή ελκυστικές αποτιμήσεις και επικείμενες μεγάλες πολιτικές αλλαγές) καλό είναι να μη σπεύσουν να τοποθετηθούν, αλλά να περιμένουν περαιτέρω στοιχεία, διότι, σε τελευταία ανάλυση, οποιαδήποτε θετική απόδοση τοποθετήσεων σε ευρωζωνικές μετοχές μπορεί να συνοδευτεί με αδυναμία του ευρώ στην αγορά νομισμάτων και άρα η άνοδος της τιμής των μετοχών να αντισταθμιστεί από την πτώση του ευρώ.

Η ασάφεια και οι αδυναμίες της Ευρωζώνης καλλιεργούν σκεπτικισμό στους επενδυτές και γι' αυτό οι σκεπτικοί επενδυτές βλέπουν την Ευρωζώνη περισσότερο ως πηγή, παρά ως προορισμό, κεφαλαίων. Έτσι μπορούν να αδιαφορούν για τις εξελίξεις στην Ευρωζώνη την ώρα που αναζητούν επενδυτικές ευκαιρίες στην Αμερική και στην Ασία. Η ευρωζωνική αγορά μετοχών προκαλεί μια στάση παρόμοια με εκείνη που είχε διατυπωθεί την περασμένη δεκαετία για την Ιαπωνία ως εξής: «ούτε προσφιλής, ούτε μισητή...απλώς αδιάφορη».

Η οικονομική κρίση που ξέσπασε το 2008 έδειξε ότι, σε αντίθεση προς τις ΗΠΑ, όπου η κρίση ήταν κυρίως χρηματοοικονομικό ζήτημα, με ορισμένες βεβαίως πολιτικές παραμέτρους, η κρίση στην Ευρώπη έχει πολύ σημαντικότερες διαστάσεις και αναδεικνύει θεμελιώδη συνταγματικά ζητήματα που ζητούν λύση. Όμως, αρνούμενοι να αντιμετωπίσουν τα θεμελιώδη και μείζονα ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν, οι Ευρωπαίοι έχουν οικοδομήσει μια Ευρωζώνη που κυριαρχείται από γραφειοκράτες και τραπεζικούς τεχνοκράτες και λειτουργεί *de facto* ως οικονομικός ζωτικός χώρος της Γερμανίας. Επίσης, όποτε οι οικονομικές συγκυρίες είναι δύσκολες και τα οικονομικά διακυβεύματα μεγάλα, οι κυβερνήσεις των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμπεριφέρονται περισσότερο με όρους εθνικού οικονομικού συμφέροντος παρά με όρους εξυπηρέτησης μιας υπερεθνικής δομής/ομοσπονδίας, όπως υποτίθεται ότι είναι ή θέλει, κατά δήλωση διαφόρων Ευρωπαίων, να είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τα διαρθρωτικά προβλήματα της Ευρωζώνης έχουν να κάνουν και με το γεγονός ότι η Ευρωζώνη δεν αποτελεί «βέλτιστη νομισματική περιοχή». Στις αρχές της δεκαετίας του 1960, οι οικονομολόγοι Ρόμπερτ Μαντέλ (Robert Mundell), Ρόναλντ Μακίνον (Ronald McKinnon) και Πίτερ Κένεν (Peter Kenen) ανέπτυξαν τη θεωρία

των «βέλτιστων νομισματικών περιοχών» (βλ. το βιβλίο R. A. Mundell, «International Economics», New York: Macmillan, 1968, σελ. 177-186). Η θεωρία των «βέλτιστων νομισματικών περιοχών» (optimum currency areas) εκκινεί από την απλή διαπίστωση ότι το χρήμα είναι η βάση της νομισματικής πολιτικής, και η νομισματική πολιτική παίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομική σταθεροποίηση. Η νομισματική πολιτική μπορεί να αυξήσει τον μέσο ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης διότι, όταν εφαρμόζεται σωστά, εξομαλύνει τις δυσμενείς συνέπειες των υφεσιακών φαινομένων. Συνεπώς, η θεσμοθέτηση ενιαίου νομίσματος θα είναι επωφελής όταν οι διάφορες εθνικές οικονομίες είναι συγχρονισμένες μεταξύ τους, δηλαδή όταν έχουν την ίδια δυναμική, τόσο από πλευράς πραγματικής δραστηριότητας όσο και από πλευράς πληθωρισμού. Η υιοθέτηση κοινής νομισματικής πολιτικής, σε αυτήν την περίπτωση, συνάδει με τις οικονομικές συνθήκες όλων των κρατών που μετέχουν στη νομισματική ένωση, εφόσον όλα αυτά τα κράτη βρίσκονται στην ίδια φάση του οικονομικού κύκλου σε κάθε χρονική στιγμή. Με άλλα λόγια, είναι ιδιαιτέρως σημαντικό οι χώρες που υιοθετούν κοινό νόμισμα να έχουν προηγουμένως συγκλίνει σε κοινό επίπεδο πληθωρισμού, διότι διαφορετικοί ρυθμοί πληθωρισμού συνεπάγονται ότι η χώρα στην οποία τα κόστη αυξάνονται περισσότερο από ό,τι στις άλλες θα υποστεί απώλεια στην ανταγωνιστικότητα των εξαγωγών της. Το πιο πρόσφορο μέσο για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας είναι η υποτίμηση του νομίσματος, αλλά η θέσπιση κοινού νομίσματος αφαιρεί αυτή τη δυνατότητα από τη χώρα που την έχει ανάγκη. Συνεπώς, για να μην υποστούν ζημιές από τη θέσπιση κοινού νομίσματος, οι οικονομίες που μετέχουν σε αυτό πρέπει να έχουν προηγουμένως επιτύχει τον μακροοικονομικό συγχρονισμό μεταξύ τους. Μόνο υπό αυτήν την προϋπόθεση είναι συμφέρουσα η θέσπιση ενός ενιαίου νομισματικού καθεστώτος. Επίσης, άρρηκτα συνδεδεμένη με τη θέσπιση ενός αποτελεσματικού νομισματικού καθεστώτος είναι η εξασφάλιση αποτελεσματικής κινητικότητας του εργατικού δυναμικού σε ολόκληρη τη νομισματική περιοχή.

Από την άλλη πλευρά, μια απλή εξέταση των χαρακτηριστικών των ευρωπαϊκών κρατών που εντάχθηκαν στην Ευρωζώνη δείχνει ότι δεν ανήκουν σε μια «βέλτιστη νομισματική περιοχή». Οι οικονομίες τους δεν είναι συγχρονισμένες μεταξύ τους, τα επίπεδα πληθωρισμού όχι μόνο δεν είναι κοινά μεταξύ τους, αλλά αποκλίνουν, και η διεθνής κινητικότητα του εργατικού δυναμικού στην Ευρωζώνη είναι πολύ περιορισμένη (π.χ. οι άνεργοι στην Ήπειρο δεν αναζητούν εργασία στη Βαυαρία με τον τρόπο και την ευκολία που οι άνεργοι της Πολιτείας Κεντάκι θα αναζητούσαν εργασία στην Πολιτεία Βερμόντ στις ΗΠΑ). Μικρές χώρες, όπως το Λουξεμβούργο, η Ολλανδία και η Αυστρία, οι οποίες έχουν ισχυρούς εμπορικούς δεσμούς με τη Γερμανία και παρόμοια επίπεδα πληθωρισμού μεταξύ τους, θα μπορούσαν να αποτελούν μέλη μιας βέλτιστης νομισματικής περιοχής του γερμανικού μάρκου. Όμως η Γαλλία, η Ισπανία και η Ιταλία, όπως επίσης η Πορτογαλία, η Ιρλανδία και η Ελλάδα, δεν είναι μέλη μιας βέλτιστης νομισματικής περιοχής, είτε αυτή είναι του γερμανικού μάρκου είτε του ευρώ.

Παρ' ότι η αντικατάσταση των εθνικών νομισμάτων από το ευρώ ήταν μια παράλογη απόφαση από πλευράς οικονομικής επιστήμης, αυτή η απόφαση ελήφθη, πρωτίστως, με κριτήρια γεωπολιτικά και γεωοικονομικά, κυρίως για να δημιουργήσει

έναν ευρωατλαντικό οικονομικό πόλο, για να δημιουργήσει τον οικονομικό βραχίονα του NATO, ειδικά με στόχο την προσέλκυση και ενσωμάτωση κρατών του πρώην σοβιετικού συνασπισμού στον ευρωατλαντικό πόλο και για να επιβάλλει ένα ελεγχόμενο από ευρωατλαντικές ελίτ παγκόσμιο χρηματοοικονομικό καθεστώς, στο πλαίσιο του οποίου το τραπεζικό σύστημα και το νόμισμα αυτονομούνται από την πολιτική διακυβέρνηση και από την πραγματική οικονομία.

Η γεωπολιτική βοηθεί να κατανοήσουμε ότι το ιδρυμένο εγχείρημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι κάτι πολύ περισσότερο από μια οικονομική ένωση. Πέρα από την οικονομική της διάσταση, η Ευρωπαϊκή Ένωση επιχειρεί να ενώσει την Καρολίγγεια Ευρώπη, την Πρωσική Ευρώπη (με επίκεντρο την Πολωνία), καθώς και τη Βαλκανική Ευρώπη, η οποία ανέκαθεν είχε τελείως διαφορετική ιστορία και τελείως διαφορετικό πολιτισμό, τόσο από την Καρολίγγεια Ευρώπη όσο και από την Πρωσική Ευρώπη, εφόσον η Βαλκανική Ευρώπη ήταν μέρος της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, γνωστής και ως Βυζάντιο. Η ραχοκοκαλιά της ιδρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η περιοχή που αποτελούσε την Αυτοκρατορία του Καρλομάγνου, δηλαδή μια περιοχή που ξεκινάει από τις ολλανδικές ακτές, επεκτείνεται στη δυτική Γερμανία και σε περιοχές δυτικά αυτής και καταλήγει στις Άλπεις. Παράλληλα, υφίσταται η Πρωσική Ευρώπη, ανατολικά της Καρολίγγειας Ευρώπης και μακριά στα νοτιοανατολικά, υπάρχει η Βαλκανική Ευρώπη, η οποία έχει βυζαντινές ρίζες.

Συνεπώς, εγγενής στο εγχείρημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι και ένας πολιτιστικός ανταγωνισμός, ένας λανθάνων πλην σημαντικός και κρίσιμος πόλεμος των πολιτισμών, τη σημασία του οποίου ως άρρηκτο κομμάτι της γεωπολιτικής ανάλυσης έχει θέσει με δραματικούς τόνους ο Σάμιουελ Χάντινγκτον (Samuel Huntington), καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο Harvard, στο βιβλίο του με τίτλο «Η Σύγκρουση των Πολιτισμών» («The Clash of Civilizations», New York: Simon and Schuster, 1996) και ο Ρώσος θεωρητικός της γεωπολιτικής Αλεξάντερ Ντούγκιν (Alexander Dugin) στο βιβλίο του με τίτλο «Η Τέταρτη Πολιτική Θεωρία» (Αθήνα: Εκδόσεις Έσοπτρον, 2013) και στην ιστοσελίδα του «4TH Political Theory».

Η νέα πολιτική της Fed και το πρόβλημα των αναδυομένων αγορών

Σήμερα πλέον, οι αναδυόμενες αγορές έχουν φθάσει να αντιστοιχούν στο μισό της παγκόσμιας οικονομίας. Επίσης, το συνολικό επίπεδο χρέους τους έχει ανέλθει στο 175% του συνολικού Ακαθαρίστου Εγχωρίου Προϊόντος τους, έχοντας αυξηθεί κατά 30 ποσοστιαίες μονάδες από το 2009 μέχρι σήμερα. Υπό αυτά τα δεδομένα, οι διεθνείς ροές κεφαλαίου παίζουν κρίσιμο ρόλο. Ένα σοκ του δολαρίου λ.χ. μπορεί να έχει δραματικό αντίκτυπο στις αναδυόμενες αγορές, όπως εξηγήσαμε στην αρχή αυτής της ανάλυσης και γι' αυτό η Κίνα επιχειρεί να παίξει έναν αποφασιστικό ρόλο στο πεδίο των αναδυομένων αγορών προωθώντας τη διεθνοποίηση του ρενμίνμπι.

Ένα ακόμη σημαντικό ζήτημα των αναδυομένων οικονομιών είναι το ιδιωτικό χρέος και η αξιοπιστία του χρηματοπιστωτικού συστήματός τους. Το ιδιωτικό χρέος μπορεί εύκολα να μετατραπεί σε δημόσιο χρέος, εφόσον οι κρατικές κυβερνήσεις δεν μπορούν να αφήσουν κρίσιμους πυλώνες/παίκτες του οικονομικού συστήματος να

καταρρεύσουν. Έτσι, ακόμη και αν η φερεγγυότητα των δημοσίων οικονομικών ενός κράτους είναι ικανοποιητική, τα δεδομένα μπορεί να αλλάξουν δραματικά αν αυτό το κράτος κληθεί να αναλάβει το βάρος ενός μεγάλου ιδιωτικού χρέους.

Η ασφάλιση των εταιρικών χρεών στις αναδυόμενες αγορές έχει αυξηθεί έντονα από την εκκίνηση της χρηματοοικονομικής κρίσης του 2008-2009 και μετά. Ως εκ τούτου, πολλές εταιρείες αναδυόμενων αγορών έχουν πολύ υψηλό βαθμό μόχλευσης.

Παράλληλα, πολλοί επενδυτές κατέχουν μεγάλα χαρτοφυλάκια ομολόγων αναδυόμενων οικονομιών. Για παράδειγμα, σε χώρες όπως το Περού και η Λετονία, ξένοι επενδυτές κατέχουν πάνω από το 50% των ομολόγων αυτών των χωρών. Οι κύριοι λόγοι για τους οποίους έχουν γίνει αυτές οι μεγάλες τοποθετήσεις σε ομόλογα αναδυόμενων οικονομιών είναι κερδοσκοπικοί και άρα πολύ ευμετάβλητοι, που σημαίνει ότι αυτά τα κεφάλαια, ως κερδοσκοπικά, μπορεί να αποχωρήσουν μαζικά από τις αναδυόμενες αγορές αν αλλάξει το κύμα.

Αν πράγματι κερδοσκοπικά κεφάλαια αποχωρήσουν, για οποιονδήποτε λόγο, μαζικά από αναδυόμενες αγορές, με αυτόν τον άνευ προηγουμένου βαθμό έκθεσης που έχουν σε αυτές τις οικονομίες, τότε δεν θα επιστρέψουν απλώς στις πατρίδες τους με τραυματισμένο το εγώ τους, αλλά θα μεταφέρουν στις πατρίδες τους ένα σοβαρό πρόβλημα. Για παράδειγμα, οι ευρωπαϊκές τράπεζες είναι πολύ έντονα εκτεθειμένες στις αναδυόμενες αγορές. Οποιαδήποτε επιδείνωση των λογιστικών βιβλίων τους θα καθιστούσε τον περαιτέρω δανεισμό δυσκολότερο, σε μια εποχή μάλιστα που έχουν σχεδόν εξαφανιστεί οι μη κρατικές πιστώσεις στην Ευρώπη.

Επιπλέον, αν καταρρεύσουν σημαντικές αναδυόμενες αγορές, τότε θα χαθεί μια σημαντική πηγή ανάκαμψης για τους κρατικούς και τους ιδιωτικούς ισολογισμούς της Δύσης. Όπως έχουν τα πράγματα σήμερα, ένας απλός βήχας σε εκτεταμένο κομμάτι των αναδυόμενων αγορών μπορεί να επιφέρει πνευμονία στον δυτικό οικονομικό κόσμο. Αυτή η κατάσταση έχει προκληθεί επειδή οι αναδυόμενες αγορές έφθασαν να αποτελούν το μισό της παγκόσμιας οικονομίας και επειδή έφθασαν σε αυτό το επίπεδο λόγω των εξαιρετικά χαμηλών επιτοκίων της Fed και των εξαιρετικά μεγάλων πιστωτικών 'διευκολύνσεων' που προσέφερε η Fed.

Η Fed έχει εξελιχθεί σε ένα είδος χρηματοοικονομικού φεουδάρχη πολλών αναδυόμενων οικονομιών, αλλά η κατάρρευση αναδυόμενων οικονομιών θέτει σε κίνδυνο την πραγματική οικονομία πολλών χωρών της Δύσης. Σήμερα, τα δάνεια των αναδυόμενων οικονομιών συνολικά ανέρχονται σε περίπου 5,7 τρις δολάρια, νόμισμα το οποίο ούτε τυπώνουν οι ίδιες ούτε ελέγχουν. Αυτό το χρέος σε σκληρό συνάλλαγμα έχει τριαπλασιαστεί σε μια δεκαετία και αποτελείται κατά 3,1 τρις δολάρια από τραπεζικά δάνεια και κατά 2,6 τρις δολάρια από ομόλογα. Πρόκειται για το μεγαλύτερο πλέγμα διακρατικού δανεισμού των τελευταίων δύο αιώνων.

Μεγάλο μέρος αυτού του χρέους έχει πραγματικό επιτόκιο 1% βάσει της υπόθεσης ότι η Fed θα συνέχιζε να εφοδιάζει τον κόσμο με φθηνή ρευστότητα για αρκετά μεγάλο ακόμη χρονικό διάστημα. Με τη γλώσσα της αγοράς, οι δανειολήπτες στις αναδυόμενες αγορές σόρταραν το δολάριο. Όμως τώρα έρχονται αντιμέτωποι με την κόλαση του margin call, εφόσον η Fed κόβει τις ελπίδες για περαιτέρω χαλαρή νομισματική πολιτική, πυροδοτώντας μεγάλη ανησυχία για τον αντίκτυπο που θα έχει αυτό στις αναδυόμενες αγορές.

Τη δεύτερη εβδομάδα του Δεκεμβρίου 2014, οπότε έλαβε χώρα το τελευταίο πρόγραμμα πράξεων ανοικτής αγοράς της Fed για το 2014, κατέστη σαφές ότι η Fed σταματά την πολιτική ποσοτικής διευκόλυνσης, κυρίως για τους εξής τρεις λόγους: (1) Η μείωση του ελλείμματος της Fed, επιτασσόμενη από την αντίθεση των Ρεπουμπλικανών στην αύξηση των δημοσίων δαπανών, περιορίζει την έκδοση νέων ομολόγων και εντόκων γραμματίων του υπουργείου Οικονομικών των ΗΠΑ. (2) Η συνέχιση της αγοράς ομολόγων από τη Fed στην ίδια έκταση θα έστελνε πλέον στις αγορές το μήνυμα ότι η αμερικανική οικονομία είναι ακόμη ζωτικά εξαρτημένη από την πολιτική ποσοτικής διευκόλυνσης και δεν μπορεί να αναπτυχθεί χωρίς την πολιτική ποσοτικής διευκόλυνσης, δηλαδή θα υπονόμει το προσδοκώμενο οικονομικό αποτέλεσμα. (3) Οι ΗΠΑ πρέπει να ομαλοποιήσουν την οικονομική πολιτική τους πριν την επέλευση της επόμενης ύφεσης. Καθώς η Fed έχει ρίξει τα επιτόκια σε σχεδόν μηδενικό επίπεδο, δεν διαθέτει πλέον αυτό το κρίσιμο όπλο για να παρέμβει στη νέα ύφεση που έρχεται. Οπότε επιδιώκει να ανακτήσει το όπλο του επιτοκίου, εφαρμόζοντας τώρα μια αυστηρότερη νομισματική πολιτική, ώστε να είναι κατάλληλα εξοπλισμένη για την ερχόμενη ύφεση. Το πρόβλημα όμως είναι ότι η πολιτική ποσοτικής διευκόλυνσης της Fed δεν έλυσε το πρόβλημα της προηγούμενης χρηματοοικονομικής κρίσης, ενώ η τωρινή περιστολή της νομισματικής πολιτικής της Fed, απειλώντας τις αναδυόμενες αγορές, επιτείνει την επέλευση μιας νέας φάσης ύφεσης. Συνεπώς, ούτε η πολιτική ποσοτικής διευκόλυνσης ούτε η πολιτική παύσης της ποσοτικής διευκόλυνσης μπορεί να βγάλει τη Fed από τον φαύλο κύκλο και άρα υπάρχει σοβαρός κίνδυνος κατάρρευσης των αγορών.

Η προοπτική εξάτμισης της δολαριακής ρευστότητας καθώς και η προοπτική μελλοντικής ανάπτυξης της αμερικανικής παραγωγής σχιστολιθικών υδρογονανθράκων προκαλούν σοβαρές πιέσεις στη Ρωσία, στη Νιγηρία, στη Βενεζουέλα και σε άλλες πετρελαιοεξαγωγικές χώρες καθώς και ευρύτερα σε αναδυόμενες οικονομίες. Από τα τέλη του Νοεμβρίου 2014 και μέχρι σήμερα, η τουρκική λίρα, ο δείκτης Borsa Istanbul 100 (με δολαριακούς όρους), η ισοτιμία του ρεάλ της Βραζιλίας προς το δολάριο, ο δείκτης Bovespa του Σάο Πάολο και η ινδονησιακή ρουπία έχουν υποστεί σοβαρές καθοδικές πιέσεις. Επίσης, ο Κινέζος πρωθυπουργός έχει δηλώσει ότι πρέπει να διαγραφούν από την κινεζική οικονομία 26 τρις δολάρια πιστωτικής μόχλευσης «πριν είναι πολύ αργά».

Η Fed έχει ήδη παύσει να αγοράζει ομόλογα, προκαλώντας έτσι μείωση του ρυθμού νομισματικής διέγερσης της οικονομίας κατά περίπου 85 δις δολάρια μηνιαίως. Οδηγείται στην πρώτη αύξηση επιτοκίων τα τελευταία επτά χρόνια. Γι' αυτό, ο δείκτης του δολαρίου ανέβηκε κατά 12% από τον Μάιο, σπάζοντας την τριακονταετή καθοδική του γραμμή τάσης. «Σεισμική εξέλιξη», κατά την HSBC. Από την άλλη πλευρά, τα νομίσματα αναδυόμενων αγορών που βρίσκονται στη λάθος πλευρά ως προς το δολάριο μπορεί να υποστούν κατάρρευση, εφόσον δεν θα μπορούν να κάνουν τίποτε για να αποτρέψουν τη φυγή κεφαλαίων σε περίπτωση ανάκαμψης της οικονομίας των ΗΠΑ. Το κλειδί στην όλη ιστορία δεν είναι η οικονομία των ΗΠΑ καθαυτή (η ανάκαμψη της οικονομίας των ΗΠΑ μπορεί να είναι επίπλαστη), αλλά το δολάριο. Αυτή η πολιτική ενίσχυσης του δολαρίου μπορεί να επιφέρει, εντός του 2015, μια κρίση σαν εκείνη του 1997-1998. Αυτήν τη φορά, η

κρίση δεν θα προέλθει από την αφερεγγυότητα των κρατών, αλλά από το ιδιωτικό χρέος που μπορεί να κληθούν να αναλάβουν τα κράτη, προκειμένου να μη καταρρεύσουν στρατηγικοί πυλώνες/παίκτες των εθνικών οικονομιών τους.

Αρκετοί οικονομικοί παράγοντες προσβλέπουν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), ώστε να αναλάβει αυτή την τροφοδότηση της παγκόσμιας ρευστότητας, τώρα που η Fed κάνει πίσω. Όμως η ΕΚΤ δεν μπορεί να πατήσει το κουμπί για να αντικαταστήσει και να διαδεχθεί τη Fed στην άσκηση πολιτικής ποσοτικής διευκόλυνσης διότι δεν υπάρχει η αντίστοιχη πολιτική συναίνεση στην Ευρωζώνη.

Επίσης, το παγκόσμιο χρηματοοικονομικό σύστημα βασίζεται στον κανόνα του δολαρίου και όχι του ευρώ. Τα αμερικανικά ομόλογα είναι τα benchmarks των παγκοσμίων αγορών πιστώσεων. Επίσης, στις αγορές παραγώγων κυριαρχούν τα δολαριακά financial instruments. Η Bank of America εκτιμά ότι η οικονομική διέγερση που μπορούν να επιφέρουν από κοινού η Ευρώπη και η Ιαπωνία μπορεί να αντισταθμίσει μόνο το 30% της απώλειας οικονομικής διέγερσης που προκαλεί η νέα πολιτική της Fed.

Υπό τα ανωτέρω θεμελιώδη δεδομένα, αναμένεται διατήρηση της ανοδικής τάσης του δολαρίου, αλλά η έλλειψη αγοραστικού βάθους μπορεί να αποδυναμώσει ή να ανατρέψει αυτήν την τάση. Τη δεύτερη εβδομάδα του Δεκεμβρίου 2014, ο Dollar Index έκανε ένα νέο υψηλό κοντά στα 89,65. Μια σταθερή κίνηση πάνω από τις 90 μονάδες θα υποδηλώσει επιτάχυνση της ανοδικής πορείας του δολαρίου. Τα αρχικά επίπεδα στήριξης αυτής της τάσης βρίσκονται στην περιοχή των 88,80 μονάδων. Όμως ενώ οι ΗΠΑ αποφάσισαν να προσπαθήσουν να ανακτήσουν τον έλεγχο επί της νομισματικής πολιτικής τους και να νοικοκυρέψουν τα δημόσια οικονομικά τους, μετά από τις ακρότητες της πολιτικής ποσοτικής διευκόλυνσης, το κάνουν με έναν τρόπο που αδιαφορεί για τον αντίκτυπο που θα έχει στις αναδυόμενες αγορές και κατ'επέκταση στην παγκόσμια οικονομία και τελικά και στις ίδιες τις ΗΠΑ. Έτσι, σύντομα, οι ΗΠΑ, αν επιμείνουν στη μονομερή και εγωκεντρική λήψη αποφάσεων, θα συνειδητοποιήσουν με δυσάρεστο τρόπο γιατί δεν πρέπει να κάνεις στους άλλους αυτό που δεν θέλεις να σου κάνουν.

Τα κερδοσκοπικά παίγνια και η εναλλακτική στρατηγική της Ρωσίας

Η αιφνιδιαστική, δραματική κατάρρευση των τιμών του πετρελαίου στο τρίτο τέταρτο του 2014, όπως προαναφέραμε, φαίνεται ότι αποτελεί πράξη γεωπολιτικού πολέμου εναντίον πρωτίστως της Ρωσίας. Όπως έγραψε ο Larry Elliott, στο άρθρο του με τίτλο «Stakes Are High as US Plays the Oil Card Against Iran and Russia», το οποίο δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «The Guardian», στις 9 Νοεμβρίου 2014, η ταχύτερη πτώση, κατά πενήντα δολάρια, στις τιμές του πετρελαίου δεν ήταν αποτέλεσμα της λειτουργίας των δυνάμεων της προσφοράς και της ζήτησης, αλλά ήταν αποτέλεσμα μιας τεράστιας στρατηγικής χειραγώγησης της αγοράς από τις ΗΠΑ, η οποία χειραγώγηση εκτελέστηκε πρακτικά από τη Σαουδική Αραβία, στο πλαίσιο ειδικής συμφωνίας μεταξύ της Ουάσινγκτον και του Ριάντ (<http://www.theguardian.com/business/economics-blog/2014/nov/09/us-iran-russia-oil-prices-shale>).

Μάλιστα, όπως έγραψε ο Larry Elliott, στο προαναφερθέν άρθρο του, η ιστορία επαναλαμβάνεται: «Ο τετραπλασιασμός των τιμών του πετρελαίου που πυροδοτήθηκε από το εμπάργκο στις εξαγωγές που οργάνωσε η Σαουδική Αραβία σε απάντηση προς τον πόλεμο του Γιόμ Κιπούρ του 1973 έδειξε πώς το αργό πετρέλαιο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως διπλωματικό και οικονομικό όπλο». Τώρα, συνεχίζει ο Larry Elliott, στο ίδιο άρθρο του, το χαρτί του πετρελαίου παίζεται με σκοπό την πτώση των τιμών, καθώς, τον Σεπτέμβριο του 2014, ο Τζον Κέρι, υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, συμφώνησε με τον Σαουδάραβα βασιλέα Αμπντάλα να πωλεί η Σαουδική Αραβία πετρέλαιο κάτω από τις τιμές της αγοράς.

Άρρηκτα συνδεδεμένος με αυτόν τον ενεργειακό πόλεμο εναντίον της Ρωσίας είναι και ένας νομισματικός πόλεμος εναντίον της Ρωσίας. Στις 16 Δεκεμβρίου 2014, το ειδησεογραφικό πρακτορείο Associated Press έγραψε ότι το ρούβλι υποτιμήθηκε κατά περισσότερο από 60% συγκριτικά με τα επίπεδα του Ιανουαρίου 2014, υποχρεώνοντας την Κεντρική Τράπεζα της Ρωσίας να ανταπαντήσει αυξάνοντας το επιτόκιο στο 17%, ώστε, με αυτό το υψηλό επιτόκιο, να αποφύγει φυγή καταθέσεων και να αποτρέψει τη μετροπή καταθέσεων σε δολάρια. Επίσης, η άνοδος του ρωσικού επιτοκίου ήταν μια πολεμική ανταπάντηση στους κερδοσκόπους της αγοράς συναλλάγματος (FOREX), οι οποίοι ασκούν, μέσω παραγώγων, υποτιμητική κερδοσκοπία (short selling) στο ρούβλι.

Όμως, ξαφνικά, μετά από την άνοδο του ρωσικού επιτοκίου, η οποία θα έβλαπτε αποφασιστικά τα συμφέροντα των νομισματικών κερδοσκόπων που είχαν ανοικτές θέσεις στις αγορές παραγώγων εναντίον του ρωσικού νομίσματος ως προς το δολάριο, διάφοροι μεγάλοι νομισματικοί brokers, όπως η FXCM και η FxPro, ανέστειλαν την πραγματοποίηση συναλλαγών μεταξύ ρουβλίου και δολαρίου. Επειδή λοιπόν διάφοροι μεγάλοι δυτικοί νομισματικοί brokers πάγωσαν τις συναλλαγές μεταξύ ρουβλίου και δολαρίου μόλις είδαν τα ρωσικά αντίμετρα, πολλοί νομισματικοί κερδοσκόποι που είχαν λάβει θέση εναντίον του ρουβλίου (στην ισοτιμία δολάριο/ρούβλι) μπόρεσαν να σωθούν από τα αντίμετρα της Κεντρικής Τράπεζας της Ρωσίας. Εξ ου και μπορούμε εύκολα να υποπτευθούμε ότι το ζήτημα υπερβαίνει τη νομισματική κερδοσκοπία καθεαυτή. Οι συμφωνίες που έγιναν πίσω από ερμητικά κλειστές πόρτες μεγάλων διεθνών τραπεζιτών δεν ανακοινώθηκαν, αλλά είναι εμφανές ότι το διεθνές τραπεζικό σύστημα παίζει άγρια κερδοσκοπικά παίγνια με τα χρήματα των παραγωγικών κοινωνικών τάξεων, οι οποίες βρίσκονται στο έλεος των τραπεζικών κερδοσκόπων, καθώς και ότι η εν λόγω κερδοσκοπική επίθεση εναντίον του ρουβλίου είχε υψηλή θεσμική προστασία από δυτικούς τραπεζικούς και πολιτικούς παράγοντες.

Για να αντιμετωπιστεί αποφασιστικά το ζήτημα της τραπεζικής κερδοσκοπίας και της μεγάλης χειραγώγησης των αγορών, στις ΗΠΑ, αυξάνονται οι φωνές πολιτικών και οικονομικών παραγόντων που υποστηρίζουν την επαναφορά του Νόμου Glass-Steagall του 1933, ο οποίος καταργήθηκε από τον πρόεδρο Μπιλ Κλίντον, ο οποίος εγκαθίδρυσε επισήμως το σύστημα του λεγόμενου καπιταλισμού-καζίνο. Ο Νόμος Glass-Steagall, ο οποίος ίσχυε στις ΗΠΑ από το 1933 μέχρι το 1991, προέβλεπε τη νομοθετική διάκριση μεταξύ εμπορικής τραπεζικής (η οποία συνίσταται στην παροχή καταθετικών και πιστωτικών υπηρεσιών) και επενδυτικής τραπεζικής (η οποία

συνίσταται στο εμπόριο κεφαλαίου μέσω αξιογράφων, καθώς μια επενδυτική τράπεζα λειτουργεί ως ο ανάδοχος μιας έκδοσης αξιογράφων ενός πελάτη της ή ως ο χρηματοοικονομικός πράκτορας/διαπραγματευτής των αξιογράφων του πελάτη της). Με τη νομοθετική διάκριση μεταξύ εμπορικής και επενδυτικής τραπεζικής, επιδιώκεται οι εμπορικές τράπεζες, αφενός να υπηρετούν την πραγματική οικονομία, αντί να κερδοσκοπούν στις κεφαλαιαγορές, αντί να τζογάρουν εξαιρετικά επικίνδυνες κινήσεις στις αγορές παραγώγων (futures, options, swaps, κ.λπ.), και αντί να ασχολούνται και με άλλες υπηρεσίες (π.χ. ασφαλιστικές), αφετέρου να έχουν έντονο ανταγωνισμό, αντί να δημιουργούν χρηματοπιστωτικά ολιγοπώλια και τραστ. Αντίθετα, ο Νόμος για τον Εκσυγχρονισμό των Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών του 1999, στις ΗΠΑ, επέτρεπε πλέον σε εταιρείες του χρηματοοικονομικού τομέα να ενοποιούν τις λειτουργίες τους και να επενδύουν ή μια στην άλλη, ενοποιώντας την εμπορική και την επενδυτική τραπεζική και ανοίγοντας τον δρόμο για τη δημιουργία κολοσσιαίων τραπεζικών κερδοσκοπών και άκρως επικίνδυνων αγορών financial instruments.

Αρρηκτα συνδεδεμένη με την εξυγίανση του οικονομικού συστήματος είναι η θέσπιση της εθνικοποίησης της κεντρικής τραπεζικής, ώστε να μην αυτονομείται η χρηματοοικονομική από την πολιτική, αλλά, τουνατίον, η κεντρική τραπεζική να υπηρετεί την εθνική ανάπτυξη και βιομηχανική πρόοδο, αντί να κατευθύνει το χρήμα σε χρηματοοικονομικές αγορές. Σχετικά με αυτό το ζήτημα, ο Ρώσος βουλευτής Εβγκένι Φιοντόροφ (Evgeniy Fyodorov) έγραψε, στο άρθρο του με τίτλο «The National Liberation Movement in Russia Today», που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Journal of Eurasian Affairs», τόμος 2, 2014 (σελ. 18), τα εξής: «Η Κεντρική Τράπεζα της Ρωσίας είναι ανεξάρτητη και δεν αναφέρεται ούτε στον Πρόεδρο ούτε στο Κράτος...τα περισσότερα προβλήματα της Ρωσίας είναι συγκεκριμένα συνδεδεμένα με τον 'Νόμο της Κεντρικής Τράπεζας', ο οποίος συντάχθηκε από Αμερικανούς συμβούλους, ο οποίος επιτρέπει στις ΗΠΑ όχι μόνο να αγοράζουν όλα τα διαθέσιμα αποθέματα της χώρας, αλλά επίσης να επηρεάζουν και τις εσωτερικές διεργασίες της. Επιβάλλοντας στην τράπεζα να λειτουργεί υπέρ του κράτους, θα ήταν εφικτό να επανακατευθυνθούν αμέσως τα χρήματα, από τα αποθέματα (που, στην πραγματικότητα, ξοδεύονται για την αγορά εθνικού χρέους των ΗΠΑ), στη βιομηχανία και τις υποδομές».

Παράλληλα με τα αντίμετρα που λαμβάνει εναντίον των μεγάλων διεθνών κερδοσκοπών, η Ρωσία προάγει την ενοποίηση ενός μεγάλου και πλούσιου γεωοικονομικού χώρου μέσω της Ευρασιατικής Οικονομικής Ένωσης (Eurasian Economic Union, EaEU), η οποία αποτελεί έναν διεθνή οικονομικό θεσμό εναλλακτικό προς εκείνον της πρώην Ε.Ο.Κ. και νυν Ε.Ε. Η Ευρασιατική Οικονομική Ένωση αποτελεί μετεξέλιξη της Ευρασιατικής Οικονομικής Κοινότητας, η οποία ήρθε στο ιστορικό προσκήνιο στις 10 Οκτωβρίου 2000, όταν, στην πρωτεύουσα Αστάνα του Καζακστάν, οι πρόεδροι Αλεξάντερ Λουκασένκο (Alexander Lukashenko) της Λευκορωσίας, Νουρσουλτάν Ναζαρμπάγιεφ (Nursultan Nazarbayev) του Καζακστάν, Ασκάρ Ακάγιεφ (Askar Akayev) του Κιργιστάν, Βλαντίμιρ Πούτιν της Ρωσικής Ομοσπονδίας και Εμομάλι Ραχμόνοφ (Emomali

Rakhmonov) του Τατζικιστάν υπέγραψαν τη συνθήκη ίδρυσης της Ευρασιατικής Οικονομικής Κοινότητας (Eurasian Economic Community).

Στις 10 Οκτωβρίου 2014, η πρωτεύουσα Μινσκ της Λευκορωσίας φιλοξένησε τη σύνοδο κορυφής των ηγετών των κρατών-μελών της Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Κρατών (Commonwealth of Independent States, CIS), δηλαδή της πρώην ΕΣΣΔ, καθώς και τη σύνοδο κορυφής των ηγετών των κρατών-μελών της Ευρασιατικής Οικονομικής Κοινότητας. Επρόκειτο για την τελευταία συνεδρίαση της Ευρασιατικής Οικονομικής Κοινότητας, εφόσον, στις 29 Μαΐου 2014, στην Αστάνα, οι πρόεδροι της Ρωσίας, του Καζακστάν και της Λευκορωσίας συμφώνησαν τη μετατροπή και τη μετονομασία της Ευρασιατικής Οικονομικής Κοινότητας σε Ευρασιατική Οικονομική Ένωση. Στη σύνοδο κορυφής των ηγετών των κρατών-μελών της Ευρασιατικής Οικονομικής Κοινότητας στο Μινσκ, στις 10 Οκτωβρίου 2014, ο πρόεδρος της Λευκορωσίας, Αλεξάντερ Λουκασένκο δήλωσε σχετικά: «Σήμερα πραγματοποιούμε τη συνάντησή μας γνωρίζοντας ότι η Ευρασιατική Οικονομική Ένωση έχει *de facto* κατοχυρώσει τη θέση της στην παγκόσμια οικονομική και ακόμη και στην πολιτική ατζέντα. Πρόκειται να ολοκληρώσουμε τη διαμόρφωση της μεγαλύτερης κοινής αγοράς στην Ευρασία *de jure*. Η Λευκορωσία, το Καζακστάν και η Ρωσία έχουν πληροφορήσει τη διεθνή κοινότητα για τη σχεδόν ταυτόχρονη επικύρωση από τα κοινοβούλια της συνθήκης ένωσής μας, η οποία θα τεθεί σε ισχύ από 1η Ιανουαρίου 2015. Ένα νέο ισχυρό οικονομικό κέντρο εμφανίζεται στον παγκόσμιο χάρτη».

Η στάση του Ισραήλ

Τον Μάρτιο του 2010, πριν διοριστεί διοικητής της CIA, ο Ντέιβιντ Χόουελ Πετρέους (David Howell Petraeus), υπό την τότε ιδιότητά του ως στρατηγός τεσσάρων αστέρων του Στρατού των ΗΠΑ και επικεφαλής της United States Central Command (USCENTCOM), έδωσε κατάθεση ενώπιον της Επιτροπής Ενόπλων Δυνάμεων της Γερουσίας των ΗΠΑ, στην οποία εξέθεσε τις «προκλήσεις για την ασφάλεια και τη σταθερότητα» που αντιμετωπίζουν οι ΗΠΑ. Συγκεκριμένα, σ' εκείνη την κατάθεσή του, ο Πετρέους είπε τα εξής: «Οι συνεχιζόμενες εχθροπραξίες μεταξύ του Ισραήλ και κάποιων από τους γείτονές του αποτελούν ιδιαίτερες προκλήσεις για την ικανότητά μας να προάγουμε τα συμφέροντά μας στην Περιοχή Επιχειρήσεων. Οι εντάσεις μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων συχνά πυροδοτούν βία και μεγάλης κλίμακας ένοπλες συρράξεις. Η σύγκρουση υποδαυλίζει αντιαμερικανικά αισθήματα, εξαιτίας της αντίληψης ότι οι ΗΠΑ ευνοούν το Ισραήλ. Η αραβική οργή για το παλαιστινιακό ζήτημα περιορίζει την ισχύ και το βάθος των συνεργασιών των ΗΠΑ με κυβερνήσεις και λαούς στην Περιοχή Επιχειρήσεων και εξασθενεί τη νομιμοποίηση των μετριοπαθών καθεστώτων στον αραβικό κόσμο. Εντωμεταξύ, η Αλ Κάιντα και άλλες μαχητικές ομάδες εκμεταλλεύονται αυτόν τον θυμό για να κινητοποιήσουν υποστήριξη. Επίσης, η σύγκρουση προσδίδει στο Ιράν επιρροή στον αραβικό κόσμο μέσω των πελατών του, της λιβανέζικης Χεζμπολάχ και της Χαμάς».

Μετά από την ανωτέρω κατάθεση του στρατηγού Πετρέους ενώπιον της Επιτροπής Ενόπλων Δυνάμεων της Γερουσίας των ΗΠΑ, ο Αμπί Φόξμαν (Abe Foxman), εθνικός διευθυντής της οργάνωσης Anti-Defamation League, που αποτελεί μια από

τις ηγετικές συνιστώσες του σιωνιστικού λόμπι στις ΗΠΑ, κήρυξε συναγεμμό πολιτικού πολέμου εναντίον του Πετρέους, δηλώνοντας, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Ο στρατηγός Πετρέους έχει απλώς διαπράξει λάθος με το να συνδέει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ΗΠΑ και οι συμμαχικές δυνάμεις στην περιοχή με μια λύση στη σύγκρουση Ισραηλινών-Παλαιστινίων και να αποδίδει εξτρεμιστικές δραστηριότητες στην απουσία ειρήνης και στην αντίληψη ότι οι ΗΠΑ δείχνουν εύνοια προς το Ισραήλ. Αυτή η σύνδεση είναι επικίνδυνη και αντιπαραγωγική». Ο Πετρέους, λοιπόν, βρέθηκε στο στόχαστρο των σιωνιστών. Η παραίτηση του Πετρέους από την ηγεσία της CIA, στις 9 Νοεμβρίου 2012, υπό το βάρος ενός ερωτικού σκανδάλου, αποτελεί μια επιτυχία για το σιωνιστικό λόμπι, που επιδιώκει τη χειραγώγηση της CIA και γενικά της πολιτικής Ομπάμα.

Ο στρατηγικός στόχος του Ισραήλ είναι να αποτελέσει τον περιφερειακό ηγεμόνα της Μέσης Ανατολής και της Ανατολής Μεσογείου και γι' αυτό το Ισραήλ επιδιώκει τα εξής:

(1) Κατ' αρχάς, το Ισραήλ επιδιώκει να περιορίσει κατά το μέγιστο δυνατό τον στρατηγικό δεσμό μεταξύ των ΗΠΑ και της Σαουδικής Αραβίας, επί του οποίου δεσμού εδράζεται το σύστημα του πετροδολαρίου, στο πλαίσιο του οποίου οι ΗΠΑ εφοδιάζονται πετρέλαιο από τη Σαουδική Αραβία, η Σαουδική Αραβία εγγυάται την κυριαρχία του δολαρίου στην πραγματοποίηση των διεθνών εμπορικών συναλλαγών στον κλάδο της ενέργειας και οι ΗΠΑ εγγυώνται την εθνική ασφάλεια του Ριάντ και προμηθεύουν τη Σαουδική Αραβία με όπλα υψηλής τεχνολογίας. Αν και, στο πλαίσιο του ειδικού, πετροδολαριακού δεσμού μεταξύ της Ουάσινγκτον και του Ριάντ, ο Οίκος των Σαούντ έχει φροντίσει, χάριν των ΗΠΑ, να κρατηθούν οι κυριότερες τζιχαντιστικές δυνάμεις (ιδίως η Αλ Κάιντ) μακριά από το Ισραήλ και να διαπράττουν 'ισλαμική' τρομοκρατία ακόμη και σε ισλαμικά κράτη (π.χ. Αφγανιστάν, Πακιστάν, Ιράκ, Συρία, Λιβύη κ.λπ.), αλλά όχι εντός του Ισραήλ, ωστόσο, η σιωνιστική ελίτ του Ισραήλ αισθάνεται ανασφάλεια και ανησυχία απέναντι στην ενίσχυση του οικονομικού και στρατιωτικού δεσμού μεταξύ των ΗΠΑ και της Σαουδικής Αραβίας.

(2) Δεύτερον, το Ισραήλ επιδιώκει υπονομεύσει ή ακόμη και να διασπάσει κάθε ισχυρό και οργανωμένο αραβικό κράτος, υποδαυλίζοντας εθνοτικούς, θρησκευτικούς και πολιτικούς ανταγωνισμούς. Ο Οντέντ Γινόν (Oded Yinon), Ισραηλινός δημοσιογράφος, στρατηγικός σύμβουλος του ισραηλινού υπουργείου Εξωτερικών και στενά συνδεδεμένος με το ισραηλινό κόμμα Λικούντ και με Αμερικανούς νεοσυντηρητικούς, έχει διατυπώσει ωμά και κυνικά τη σιωνιστική στρατηγική στο σύγγραμμά του με τίτλο «Μια Στρατηγική για το Ισραήλ στη Δεκαετία του 1980» («A Strategy for Israel in the Nineteen Eighties»), το οποίο αρχικά δημοσιεύθηκε στα εβραϊκά στο περιοδικό «Kivunim» (τεύχος 14, Φεβρουάριος 1982), το οποίο εκδίδεται στην Ιερουσαλήμ από τον Παγκόσμιο Σιωνιστικό Οργανισμό (World Zionist Organization). Στο προαναφερθέν σύγγραμμά του, γνωστό και ως «Σχέδιο Γινόν», ο Γινόν γράφει (κατά λέξη) τα εξής για το γεωστρατηγικό όραμα του σιωνισμού: «Η συνολική αποσύνθεση του Λιβάνου σε πέντε περιφερειακές τοπικές κυβερνήσεις αποτελεί το προηγούμενο για ολόκληρο τον αραβικό κόσμο... Η διάλυση της Συρίας, και αργότερα του Ιράκ, σε περιφέρειες εθνοτικών και θρησκευτικών μειονοτήτων ακολουθώντας το παράδειγμα του Λιβάνου αποτελεί τον

μακροπρόθεσμο στόχο του Ισραήλ στο ανατολικό μέτωπο. Η παρούσα στρατιωτική εξασθένιση αυτών των κρατών είναι ο βραχυπρόθεσμος στόχος. Η Συρία θα αποσυντεθεί σε διάφορα κράτη βάσει της εθνοτικής και θρησκευτικής δομής της...Κατ' αποτέλεσμα, θα υπάρξει ένα συιτικό αλαουιτικό κράτος, η περιφέρεια του Αλεπίου θα είναι ένα σουνιτικό κράτος και η περιφέρεια της Δαμασκού ένα ακόμη κράτος εχθρικό προς τον Βορρά. Οι Δρούζοι, ακόμη και εκείνοι του Γκολάν, θα σχηματίσουν ένα κράτος στο Χαβράν και στη Βόρεια Ιορδανία...το πλούσιο σε πετρέλαιο αλλά πολυδιαιρεμένο και μαστιζόμενο από εσωτερικές συγκρούσεις Ιράκ είναι σίγουρα ένας υποψήφιος για να εκπληρώσει τους στόχους του Ισραήλ...Κάθε είδος ενδοαραβικής έριδας θα μας βοηθήσει βραχυπρόθεσμα και θα επισπεύσει την οδό προς τον πιο σημαντικό στόχο που είναι ο διαμελισμός του Ιράκ σε θρησκευτικά δόγματα, όπως στη Συρία και τον Λίβανο. Στο Ιράκ, μια διαίρεση σε επαρχίες βάσει εθνοτικών/θρησκευτικών γραμμών, όπως στη Συρία κατά τη διάρκεια των οθωμανικών χρόνων, είναι εφικτή. Έτσι θα υπάρχουν τρία (ή περισσότερα) κράτη γύρω από τις τρεις κύριες πόλεις: τη Βασόρα, τη Βαγδάτη και τη Μοσούλη, ενώ οι συιτικές περιοχές στον Νότο θα αποσχιστούν από τον σουνιτικό και τον κουρδικό Βορρά».

(3) Επιπλέον, η σιωνιστική ελίτ του Ισραήλ δεν διστάζει να χειραγωγήσει τζιχαντιστικά φαινόμενα, ειδικά προς όφελος της πολιτικής του κόμματος Λικούντ. Το πρώην στέλεχος της αμερικανικής μυστικής υπηρεσίας NSA (National Security Agency), Έντουαρντ Σνόουντεν (Edward Snowden), ο οποίος το 2013 έλαβε πολιτικό άσυλο στη Ρωσία, αποκάλυψε στοιχεία σύμφωνα με τα οποία βρετανικές και αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες καθώς και η ισραηλινή μυστική υπηρεσία Mossad συνεργάστηκαν από κοινού για να δημιουργήσουν το τζιχαντιστικό κίνημα «Ισλαμικό Κράτος στο Ιράκ και τη Συρία», ISIS. Σύμφωνα με τα ντοκουμέντα που έδωσε ο Σνόουντεν, η πολιτική εθνικής ασφαλείας του Κράτους του Ισραήλ περιλαμβάνει τη δημιουργία εχθρών στα σύνορά του. Μάλιστα, ο Αμπού Μπακρ Αλ-Μπαγκνταντί έλαβε εντατική στρατιωτική εκπαίδευση για έναν ολόκληρο χρόνο στη Mossad. Επίσης, τη σχέση του Αμπού Μπακρ Αλ-Μπαγκνταντί και του ISIS με 'μαύρες επιχειρήσεις' της CIA και του NATO επιβεβαίωσε ο βραβευμένος γεωπολιτικός αναλυτής Ουίλιαμ Ένγκνταλ (William Engdahl), σε άρθρο του που δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα του ενημερωτικού καναλιού RT στις 24 Ιουνίου 2014 (βλ. <http://rt.com/op-edge/168064-isisterrorism-usa-cia-war/>).

(4) Τέταρτον, ειδικότερα η σιωνιστική Δεξιά επιχειρεί να χειραγωγήσει το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα στις ΗΠΑ και όσο μεγαλύτερο μέρος της δυτικοευρωπαϊκής Δεξιάς μπορεί μέσω του ιδεολογικού κινήματος του νεοσυντηρητισμού. Περιγράφοντας τον πολιτικό χώρο του νεοσυντηρητισμού (neo-conservatism) ως «ένα εβραϊκό φαινόμενο», ο Τζέικομπ Χέιλμπραν (Jacob Heilbrunn), ανώτερος συντάκτης του περιοδικού «The National Interest» και πρώην διακεκριμένο στέλεχος του νεοσυντηρητικού χώρου, έχει επισημάνει ότι «οι νεοσυντηρητικοί είναι ενωμένοι μεταξύ τους με μια κοινή δέσμευση στον μέγιστο και σπουδαιότερο εβραϊκό στόχο: την επιβίωση του Ισραήλ». Πολλοί από τους ιδρυτές του κινήματος του νεοσυντηρητισμού, περιλαμβανομένων του Ίρβιν Κρίστολ (Irving Kristol), ιδρυτή του περιοδικού «Public Interest», του συνεκδότη του, Νέιθαν Γκλέιζερ (Nathan

Glazer), του πολιτικού φιλοσόφου Σίντνεϊ Χουκ (Sidney Hook) και του θεωρητικού της στρατηγικής, Άλμπερτ Βολστέτερ (Albert Wohlstetter), είχαν διατελέσει στο παρελθόν μέλη ή στενοί ιδεολογικοί φίλοι της τροτσκιστικής Αριστεράς. Από το 1960 και μετά, και ειδικότερα μετά τη λήξη του Ψυχρού Πολέμου, σημαντικοί παράγοντες της τροτσκιστικής Αριστεράς μετεξελίχθηκαν σε ένθερμους πολιτικούς υποστηρικτές του милитарισμού (ειδικά στο πλαίσιο του NATO), του νεοσυντηρητισμού και του σιωνισμού, ενώ, εγκαταλείποντας το προηγούμενα φιλοσοφικά ενδιαφέροντά τους σχετικά με τον ανθρωπισμό και τη σοσιαλιστική κοινωνία, επικεντρώθηκαν στα νέα ερευνητικά και συγγραφικά ενδιαφέροντά τους, που ήταν η γεωπολιτική και η στρατηγική. Ένας ακόμη σημαντικός εκπρόσωπος του νεοσυντηρητισμού ήταν ο Νόρμαν Πόντορετς (Norman Podhoretz), ο οποίος, το 1960, έγινε αρχισυντάκτης του περιοδικού «Commentary», επικεντρώνοντας τη θεματολογία του σε αναλύσεις εξωτερικής πολιτικής, Ισραήλ και Σοβιετικής Ένωσης.

Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου είχε οδηγήσει το Ισραήλ σε μια παράξενη θέση. Σύμφωνα με την ισραηλινή εφημερίδα «Jerusalem Post», το 1991, η ιδέα ότι το ριζοσπαστικό Ισλάμ θα αντικαταστήσει, ή μάλλον θα διαδεχθεί, τον κομμουνισμό ως η νέα «μεγάλη απειλή» είχε ήδη αρχίσει να εκκολάπτεται στους κόλπους της ισραηλινής Δεξιάς. Η βάση αυτής της ιδέας ήταν ο φόβος των νεοσυντηρητικών ότι η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και η χαλάρωση των δεσμών στους κόλπους της αμερικανικής Δεξιάς, λόγω της ανάδυσης μιας νέας μεταψυχροπολεμικής παγκόσμιας τάξης, η οποία χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία της παγκοσμιοποίησης και του κοσμοπολιτικού φιλελευθερισμού, θα υπονόμει τόσο την παραδοσιακή Δεξιά όσο και τη συνέχιση της άνευ όρων απόλυτης συμμαχίας μεταξύ των ΗΠΑ και του Ισραήλ.

Ο Κρίστολ, του περιοδικού «Public Interest», και ο Πόντορετς, του περιοδικού «Commentary», δεν αντιμετώπισαν το Ισλάμ ως ιδεολογία, αλλά φρόντισαν να φυτέψουν στις ψυχές των Αμερικανών τον σπόρο του μίσους μεταξύ της Δύσης και του Ισλάμ. Επίσης, ο Πόντορετς επιτέθηκε ευθέως εναντίον των αξιών του κοσμοπολιτικού φιλελευθερισμού, καταγγέλλοντας μια δήθεν Αριστερή ιδεολογική κυριαρχία στον χώρο της διανόησης, η οποία, κατά τη γνώμη του, έπρεπε να παταχθεί. Με την προαναφερθείσα επίθεσή του εναντίον της «Αριστεράς», ο Πόντορετς επιχειρεί να οριοθετήσει τον φιλελεύθερο κοσμοπολιτισμό, ώστε να μην εφαρμόζονται οι «φιλελεύθερες» αρχές της «ανοχής» και των «ανθρωπίνων ελευθεριών» στην περίπτωση του ισλαμικού κόσμου και να δικαιολογηθεί ο милитарισμός.

Το πιο αποτελεσματικό ιδεολογικό όπλο των νεοσυντηρητικών δημιουργήθηκε και δημοσιεύθηκε το 1993 από τον Σάμουελ Χάντινγκτον (Samuel Huntington), καθηγητή διεθνούς πολιτικής στο Πανεπιστήμιο Harvard, ο οποίος μάλιστα είχε διατελέσει σύμβουλος της κυβέρνησης των ΗΠΑ σχετικά με τον πόλεμο στο Βιετνάμ. Το 1993 ο Χάντινγκτον, βασισμένος σε προηγούμενα συγγράμματα του Μπέρναρντ Λιούις (Bernard Lewis), εξέδωσε το περιβόητο άρθρο του με τίτλο «Η Σύγκρουση των Πολιτισμών;» («The Clash of Civilizations?») στο περιοδικό «Foreign Affairs», και, το 1996, βάσει εκείνου του άρθρου, εξέδωσε το βιβλίο του με τίτλο «Η Σύγκρουση των Πολιτισμών και η Αναδημιουργία της Παγκόσμιας Τάξης» («The

Clash of Civilizations and the Remaking of World Order», Εκδ. Simon and Schuster, 1996).

Διάφορα think-tanks της Ουάσιγκτον, όπως το American Enterprise Institute (AEI), έγιναν το ορμητήριο νεοσυντηρητικών υψηλής επιρροής, όπως ο Ντάγκλας Φέιθ (Douglas Feith), ο Ντέιβιντ Γούρμσερ (David Wurmser) και ο Ρίτσαρντ Περλ (Richard Perle), οι οποίοι εντάχθηκαν στο δυναμικό του AEI προερχόμενοι από το ισραηλινό think-tank Institute for Advanced Strategic and Political Studies (IASPS), που εδρεύει στην Ιερουσαλήμ. Το 2003, μια μελέτη του Institute for Research: Middle East Policy (IRMEP) έδειξε την υψηλή στατιστική συσχέτιση μεταξύ των πολεμικών επιχειρήσεων του Μπους του Νεώτερου (ο οποίος, σε πολύ μεγάλη έκταση, ελέγχθηκε από νεοσυντηρητικούς) και της χρηματοδότησης των νεοσυντηρητικών think tanks.

Πέρα από το γεγονός ότι οι νεοσυντηρητικοί έθεσαν υπό τον έλεγχό τους πολλά think-tanks, και πολλά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης πέρασαν επίσης στον έλεγχο των νεοσυντηρητικών. Αυτή η διαδικασία διευκολύνθηκε από τις ρυθμίσεις που πραγματοποίησε, στη δεκαετία του 1980, η Ομοσπονδιακή Επιτροπή Επικοινωνιών (Federal Communications Commission) σχετικά με τις εξαγορές και συγχωνεύσεις Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Έτσι, στη δεκαετία του 1990, δημιουργήθηκε μια ισχυρή σύμπραξη μεταξύ των νεοσυντηρητικών και του μεγιστάνα των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης Ρούπερτ Μέρντοχ (Rupert Murdoch), ο οποίος δημιούργησε μια αυτοκρατορία Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, η οποία διευρυνόταν καθόλη τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990. Ο Μέρντοχ, εξ αρχής, ήταν γνωστός στις ΗΠΑ για την υποστήριξή του προς τον σιωνισμό και μάλιστα, το 1982, το Εβραϊκό Κογκρέσο της Νέας Υόρκης (Jewish Congress of New York) τον ψήφισε ως «Άνδρα των Επικοινωνιών της Χρονιάς» (Communication Man of the Year).

Οι νεοσυντηρητικοί έχουν συμφέρον να καλλιεργούν μια σκληρή εθνικιστική-‘πατριωτική’ και θρησκευτική ρητορική. Το ίδιο κάνει και το σιωνιστικό λόμπι, το οποίο μάλιστα συνεργάζεται στενά με ακραίες νεοσυντηρητικές χριστιανικές οργανώσεις για να προωθήσει μέσω αυτών την ατζέντα του αναφορικά με τη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ. Οι νεοσυντηρητικοί/σιωνιστές επιχειρούν μεθοδικά να χειραγωγήσουν πατριωτικά κοινωνικά ρεύματα της Δύσης, ακόμη και παραδοσιακές εθνικοθρησκευτικές οργανώσεις, που ανησυχούν ή ενίστανται εναντίον της φιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης, προκειμένου να προωθήσουν τον σιωνισμό.

Εξ ου και οι εξτρεμιστές σιωνιστές είναι έντονα δυσαρεστημένοι με πτυχές της πολιτικής του Ομπάμα και αναπολούν την εποχή του νεοσυντηρητικού Λευκού Οίκου. Στις 13 Ιανουαρίου 2012, ο Άντριου Άντλερ (Andrew Adler), ο οποίος είναι ο ιδιοκτήτης και εκδότης της εβραϊκής εφημερίδας «Atlanta Jewish Times», η οποία εκδίδεται στην Ατλάντα των ΗΠΑ, έφθασε στο σημείο να υπογράψει άρθρο του στην εφημερίδα του, όπου καλούσε τον πρωθυπουργό του Ισραήλ, Μπενιαμίν Νετανιάχου να δώσει εντολή στη MOSSAD να δολοφονήσει τον Ομπάμα, αν ο δεύτερος δεν συμμορφωθεί προς τις υποδείξεις των σιωνιστών για τη διαχείριση του ζητήματος του Ιράν και γενικότερα της Μέσης Ανατολής. Οι δε νεοσυντηρητικοί προωθούν τον υβριστικό όρο «ισλαμοφασισμός» (Islamofascism), για να προσβάλλουν τους

ευσεβείς Μουσουλμάνους, και ασκούν μια ιδιόμορφη κριτική εναντίον της φιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης, με επιχειρήματα βασισμένα στον εθνικισμό, στην ανασφάλεια των πολιτών και στη θρησκοληψία ακραίων προτεσταντικών και ρωμαιοκαθολικών οργανώσεων.

Κάθε σοβαρός επενδυτής πρέπει να παρακολουθεί και να αναλύει τις κινήσεις των νεοσυντηρητικών και γενικά όλων των σιωνιστικών δυνάμεων καθώς και την εξωτερική πολιτική του Ισραήλ, εφόσον οι νεοσυντηρητικοί και οι σιωνιστές γενικότερα επιδιώκουν τον πόλεμο και την αποσταθεροποίηση στη Μέση Ανατολή και χειραγωγούν τόσο τζιχαντιστικά φαινόμενα όσο και ακροδεξιές/νεοφασιστικές οργανώσεις, προκειμένου να προκαλούν χάος και να αναδεικνύουν μια δική τους τάξη πραγμάτων μέσα από ένα χειραγωγούμενο από τους ίδιους χάος.

Αξίζει να αναφερθεί ότι ο Γκάι Ντίνμορ (Guy Dinmore), ανταποκριτής της έγκυρης εφημερίδας «Financial Times», έγραψε στους «Financial Times» στις 4 Μαΐου 2008: «Ο Σάντρο ντι Κάστρο (Sandro di Castro), πρόεδρος του συνδέσμου Μπένε Μπέριτ (Bene Berith) της εβραϊκής κοινότητας, λέει ότι η παρούσα αίσθηση κινδύνου που αντιμετωπίζει το Ισραήλ εξ αιτίας των Ισλαμιστών και του Ιράν ξεπερνά τις αναμνήσεις του περισσότερο μακρινού και τραγικού παρελθόντος των μαζικών εκτοπίσεων από τη Ρώμη βάσει των αντιεβραϊκών ρατσιστικών νόμων των Ναζί και του Μουσολίνι». Συγχρόνως, σε αυτό το πλαίσιο, στην Ακροδεξιά, λαμβάνει χώρα μια μετατόπιση ορισμένων δυνάμεων της προς περισσότερο ανεκτικές θέσεις απέναντι στους Εβραίους και ακόμη πολλοί παράγοντες της Ακροδεξιάς αισθάνονται την ανάγκη να διακηρύξουν τη δέσμευσή τους στην ασφάλεια του Ισραήλ. Έτσι, καθώς συγκεκριμένες δυνάμεις της Ακροδεξιάς και σιωνιστές συνενώνονται επάνω σε μια κοινή πολιτική πλατφόρμα για το Ισλάμ και τη μετανάστευση, ο αντισημιτισμός παλαιών Ακροδεξιών πολιτικών χώρων ατονεί. Ο νέος 'εχθρός' είναι ο 'Ισλαμιστής' και ο 'μετανάστης', όχι ο 'Εβραίος'. Με αυτόν τον τρόπο, πολλοί Ακροδεξιοί, ακόμη και φασίστες, 'ξεπλένονται' πολιτικά, αποκτούν νέους συμμάχους, αναλαμβάνουν νέες αποστολές, και ενίοτε συνθέτουν τη σβάστικα με το άστρο του Δαβίδ.

Όπως έγραψε ο Γουέιν Μάντσεν (Wayne Madsen) σε άρθρο του υπό τον τίτλο «Συνεργασία του Ισραήλ με Ακροδεξιά Πολιτικά Κόμματα της Ευρώπης», το οποίο δημοσιεύθηκε στις 3 Αυγούστου 2011, στην ιστοσελίδα <http://rense.com>, αναπτύσσονται όλο και ισχυρότεροι δεσμοί μεταξύ ισραηλινών Ακροδεξιών κομμάτων και ευρωπαϊκών πρώην αντισημητικών Ακροδεξιών κομμάτων που εκθειάζονται στο μανιφέστο του τρομοκράτη Άντερς Μπρέιβικ (Anders Behring Breivik), ο οποίος διέπραξε τη σφαγή στην κατασκήνωση της Ουτόγια της Νορβηγίας στις 22 Ιουλίου 2011. Επίσης, ο ίδιος ο ακροδεξιός τρομοκράτης Μπρέιβικ, στα ίδια τα χειρόγρατά του, αυτοπροσδιορίζεται, μεταξύ άλλων, και ως σιωνιστής.

Σημείωση: Η παρούσα μελέτη συντάχθηκε από τον δρ Νικόλαο Λάο στο πλαίσιο της ετήσιας οικονομικής έκθεσης του think-tank Research Institute for Noopolitical and Geopolitical Studies (www.snorder.org) και ανακοινώθηκε στις 21/12/2014, σε οικονομικό συνέδριο που οργάνωσαν, στο Ξενοδοχείο Hilton Αθηνών, το Ινστιτούτο

Ναυτιλιακών και Οικονομικών Μελετών (I.M.E.S.), η ναυτιλιακή εφημερίδα
«Maritime Economies» και το ναυτιλιακό περιοδικό «Maritime Intelligence».
Copyright: Νικόλαος Λάος